

Výroční zpráva

Slovenský ústav
AV ČR

o činnosti a hospodaření 2025

Zpracovali: Martina Chromá, Václav Čermák

Fotografie © Archiv SLÚ

Fotografie na obálce: Louka u městyse Volovec (Zakarpatská oblast Ukrajiny) © Darja Vašíčková

Výroční zpráva

o činnosti a hospodaření 2025

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.

IČ: 68378017

Sídlo: Valentinská 91/1, Praha 1

<https://www.slu.cas.cz>

Rada pracoviště projednala 5. června 2026

Dozorčí rada pracoviště schválila 8. června 2026

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

dovolte mi, abych na tomto místě shrnul nejvýznamnější momenty a aktivity našeho pracoviště, o nichž se podrobněji můžete dočíst v této Výroční zprávě o činnosti a hospodaření Slovanského ústavu AV ČR za rok 2025.

Úvodem bych rád věnoval vzpomínku našim dvěma zesnulým kolegům. Na konci léta nás hluboce zasáhla zpráva, že 27. srpna podlehl zákeřné nemoci doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. (1957–2025).

■ Úvodní slovo ředitele

Přestože se našim zaměstnancem formálně stal až v roce 2023, spolupracoval s našim pracovištěm na různých projektech téměř dvě dekády. Jako historik se zaměřením na novější východoevropské dějiny se u nás věnoval kulturním dějinám Slovanů a proměnám českého přístupu ke slovanství ve 20. století. Z jeho iniciativy byla také zřízena v roce 2023 brněnská kancelář našeho ústavu, kterou až do konce svého života vedl. Neméně smutná byla informace, že 25. září po dlouhé nemoci zemřela prof. PhDr. Hana Gladkova, CSc. (1956–2025), jež v letech 2002–2007 zastávala funkci zástupkyně ředitele Slovanského ústavu. S pracovištěm však spolupracovala i později jako členka redakčního kruhu časopisu *Slavia* a pomáhala udržovat úzké vazby se slavistikou na pražské filozofické fakultě.

Významným se loňský rok stal pro naši dialektologii, jež má ve Slovanském ústavu svou dlouholetou tradici. Nejstarší výzkumy jsou spjaty s ukrajinistou Ivanem Paňkevyčem (1887–1958), který v meziválečném a poválečném období shromažďoval a analyzoval dialekty dnešní Zakarpat-

ské Ukrajiny a přilehlých oblastí. Na jeho práci navázal ústav v 60. letech 20. století ještě doplňkovými sběry jihokarpatských nářečí na východním Slovensku. Teprve po roce 1989 však bylo možné většinu shromážděného dialektologického materiálu zpracovat. Na zpřístupnění těchto cenných pramenů odborné i širší veřejnosti má velkou zásluhu naše kolegyně Růžena Šišková, jedna z posledních žaček I. Paňkevyče na pražské filozofické fakultě. Po zapojení Michala Vašíčka do výzkumu jihokarpatských nářečí a s příchodem Mirosława Jankowiaka, jenž se specializuje na studium běloruských nářečí v baltských státech, dostala tato bádání obecnější rámec a byla postupně rozšířena na celý hraniční areál mezi západoslovanskými a východoslovanskými jazyky. Rok 2025 lze z našeho hlediska považovat za významný mezník z několika důvodů. Na prvním místě je třeba připomenout vydání třetího svazku popisu běloruských dialektů v Pobaltí, kterým M. Jankowiak uzavřel jednu fázi tohoto bádání. Dále byla publikována kolektivní monografie *Slovanské dialekty v době digitálních technologií*, kterou společně připravili M. Jankowiak a M. Vašíček, a nově byly zahájeny práce na grantovém projektu „Nářeční kontakty na západoslovansko-východoslovanském pomezí“.

Pro úplnost připomeňme, že díky prémii AV ČR Lumina quaeruntur byl pod vedením V. Knolla zahájen pětiletý týmový projekt věnovaný evropské mnohojazyčnosti, kromě toho se pracoviště zapojilo také do nového programu Strategie AV21 „AI: Umělá inteligence pro vědu a společnost“.

Obecně byl uplynulý rok opět bohatý nejen množstvím vydaných knižních publikací, ale i počtem dokončených rukopisů. S potěšením upozorňuji na dva knižní výstupy, o jejichž vydání se zasloužily ukrajinské stipendistky Hanna Sytar a Olha Doloh.

Na prvním místě bych uvedl ukrajinsky psanou publikaci *Ukrajinská věda žije!*, na níž se podíleli rovněž další ukrajinští kolegové z akademických ústavů III. vědní oblasti. Také kolektivní monografie *Synsémantické slovní druhy ve slovanských jazycích* vznikla díky iniciativě Hanny Sytar, Karolíny Skwarské a kolegů z Ústavu pro jazyk český AV ČR.

Z nových lexikografických děl bych rád rovněž připomněl *Slovinsko-český slovník* Davida Blažka, po jehož vydání dlouho volala odborná i laická veřejnost. Z hlediska budoucnosti naší lexikografie se zřejmě jedná o jeden z posledních větších tištěných slovníků, protože ostatní lexikografická díla jsou již zpracovávána v elektronické podobě a jsou volně dostupná uživatelům přes webové rozhraní stejně jako všechny tři ústavem vydávané časopisy (*Byzantino-slavica*, *Germanoslavica*, *Slavia*), které byly v loňském roce uvolněny do režimu Open Access.

V tomto výčtu bychom rozhodně neměli opominout dvě monografie, které vydalo zahraniční nakladatelství Brill. V jedné z nich podala Markéta Kulhánková filologický komentář k byzantskému eposu Digenise Akrity, ve druhé se rozboru slovanských božstev v předkřesťanském období věnoval Jiří Dynda. Týž autor téměř současně publikoval také druhou svou knihu *Bohové a bohyně starých Slovanů*, kde se tématu věnuje z jiného úhlu pohledu a s ohledem na českého čtenáře. Tomu je rovněž určeno přepracované vydání příručky Heleny Ulbrechtové *Fenomén Krym. Po stopách paměti antických mýtů i válečného násilí*. Vzhledem k tomu, že vloni bylo dokončeno dalších osm rukopisů, lze očekávat podobné množství publikací v roce 2026.

Podobně jako v předchozích letech se naši zaměstnanci intenzivně věnovali popularizačním aktivitám především v rámci Veletrhu vědy či Týdne Akademie věd ČR a organizování odborných konferencí a workshopů. Z nich byla část uspořádána s dalšími subjekty v zahraničí (Vilnius, Bratislava, Athény). Naši kolegové pak měli možnost představit výsledky svého bádání na 17. mezinárodním sjezdu slavistů v Paříži v srpnu 2025. V rámci rozšiřování mezinárodních kontaktů byla na konci roku podepsána smlouva o spolupráci se záhřebským Ústavem chorvatského jazyka. Z diplomatických misí v České republice se akcí našeho ústavu zúčastnili velvyslankyně a velvyslanci Ukrajiny, Slovinska, Chorvatska a Severní Makedonie.

Je potěšující, že v loňském roce byl po úspěšných obhajobách přiznán akademický titul „doktor věd“ Marcelovi Černému a Vladislavu Knollovi, dobrou zprávou je i udělení prvního místa v sekci humanitních a společenských věd za dosažené výsledky středoškolské studentské stáže Otevřená věda AV ČR, kterou obdržely stážistky pod vedením Františka Čajky.

Pracoviště se nevyhnulo ani některým personálním změnám. V důsledku poklesu finančních prostředků musely být na konci roku bez náhrady zrušeny některé pracovní pozice. K plánovaným změnám došlo také ve vedení ústavu. Po více než patnácti letech předala na konci března Karolína Skwarska vedení oddělení slovanské jazykovědy Janě Kockové, v pololetí po osmi letech opustila funkci zástupkyně ředitele Eva Šlaufová. Na tomto místě bych rád oběma kolegyním poděkoval za obětavou činnost v řídicích funkcích.

Podrobnější informace o všech aktivitách Slovanského ústavu v roce 2025 se můžete dočíst na následujících stránkách.

Václav Čermák

I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Výchozí složení orgánů pracoviště

Ředitel pracoviště:

ředitel
Mgr. Václav Čermák, Ph.D. Jmenován s účinností od 1. 5. 2022 do 30. 4. 2027 (II. funkční období)

Rada pracoviště zvolena 11. 1. 2022 ve složení:

předsedkyně:
doc. PhDr. Helena Ulbrechtová, Ph.D. (SLÚ AV ČR, v. v. i.)
místopředsedkyně:
PhDr. Ilona Janyšková, CSc. (ÚJČ AV ČR, v. v. i.)
členové:
PhDr. Lukáš Babka (NK ČR – Slovanská knihovna)
PhDr. František Čajka, Ph.D. (SLÚ AV ČR, v. v. i.)
prof. PhDr. Alenka Jensterle Doležal, CSc. (FF UK, od 7. října 2025)
PhDr. Karolína Skwarska, Ph.D. (SLÚ AV ČR, v. v. i.)
PhDr. Eva Šlaufová (SLÚ AV ČR, v. v. i.)
doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. (HIÚ AV ČR, v. v. i. / SLÚ AV ČR, v. v. i.; †27. 8. 2025)
tajemnice:
Mgr. Jana Kocková, Ph.D.

Dozorčí rada jmenována ke dni 1. 5. 2022 ve složení:

předseda:
Mgr. Ondřej Beránek, Ph.D. (OÚ AV ČR, v. v. i.)
místopředseda:
Mgr. Jakub Kapičiak, Ph.D. (SLÚ AV ČR, v. v. i.)
členové:
RNDr. Martin Bilej, DrSc. (MBÚ AV ČR, v. v. i.)
doc. Mgr. David Kalhous, Ph.D. (FF MU)
PhDr. Helena Karlíková, CSc. (ÚJČ AV ČR, v. v. i.)
tajemnice:
Mgr. Dana Pilátová

b) Změny ve složení orgánů

Dne 27. srpna 2025 zemřel člen Rady SLÚ,
doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. Ředite-
lem svolané shromáždění výzkumných

pracovníků zvolilo dne 7. října 2025 jako
externí členku Rady SLÚ na pětileté období
prof. PhDr. Alenku Jensterle Doležal, CSc.

c) Informace o činnosti orgánů

Ředitel

Ředitel vykonával úkoly stanovené zákonem č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích v platném znění a v souladu s ostatními právními předpisy a interními normami pracoviště. V součinnosti s Radou SLÚ a Dozorčí radou SLÚ se zaměřoval na zajištění optimálních organizačních a finančních podmínek pro činnost pracoviště.

Ředitel dále:

- sledoval plnění výzkumného programu pracoviště;
- po projednání v Radě SLÚ a Dozorčí radě SLÚ schválil rozpočet pracoviště na rok 2025;
- jednal o možnostech spolupráce s dalšími zahraničními vědeckými subjekty;
- koordinoval ediční činnost periodických i neperiodických publikací;
- vykonával běžnou provozně-řídící agendu;
- ve spolupráci s vedoucí THS zajišťoval chod pracoviště, dále správu a údržbu budovy ve Valentinské 91/1;

Radomír Vlček
(8. 12. 1957 – 27. 8. 2025)

Rada pracoviště

Rada SLÚ se sešla na třech zasedáních (14. 3., 2. 6., 5. 12.) a čtyřikrát hlasovala per rollam.

Rada v roce 2025 přijala tato usnesení:

- schválila návrh M. Kouby na standardní grant GA ČR;
- schválila návrh na Prémii Otto Wichterleho pro J. Kapičiaka.

Rada po projednání vzala na vědomí:

- výroční zprávu a audit včetně účetní závěrky za rok 2024;
- čerpání rozpočtu SLÚ za rok 2024 a návrh rozpočtu na rok 2025 s připomínkami a s doporučením zvýšit finanční motivaci odborných a vědeckých pracovníků, připravit transparentní koncepci finančního managementu, vypracovat zdůvodněnou žádost o navýšení RVO a předložit ji zřizovateli;
- návrh střednědobého výhledu rozpočtu na léta 2026–2027;
- čerpání Sociálního fondu SLÚ v roce 2024 a návrh čerpání v roce 2025;
- změnu Organizačního řádu SLÚ (bez příloh) s připomínkami;
- dohodu o spolupráci v oblasti výzkumu slovanských jazyků mezi SLÚ a Ústavem chorvatského jazyka v Záhřebu v předloženém znění;
- finanční situaci SLÚ v oblasti mezd, plánování finančních priorit v důsledku stagnujícího rozpočtu SLÚ;
- informace o ekonomické situaci AV ČR;
- směrnici Systém zpracování účetnictví a oběh účetních dokladů v SLÚ AV ČR, v. v. i., s připomínkami;
- směrnici Vnitřní kontrolní systém v SLÚ, v. v. i., s připomínkami;

- směrnici Kybernetická bezpečnost a používání digitálních nástrojů v SLÚ AV ČR, v. v. i., s připomínkami.

Rada SLÚ v roce 2025 vydala doporučení:

- předkládat nové směrnice před projednáním Radou nejprve širšímu vedení SLÚ.

Rada SLÚ v roce 2025 vyslovila poděkování:

- K. Skwarské za dlouholeté úspěšné vedení lingvistického oddělení

Rada SLÚ se průběžně seznamovala s chodem pracoviště, jeho vydavatelskou a ediční činností, dalšími organizačně-řídícími procesy v SLÚ a informacemi o činnosti Platformy předsedkyň a předsedů Rad AV ČR.

Rada SLÚ schválila tyto návrhy per rollam:

- návrhy standardních projektů GA ČR H. Ulbrechtové (ve spoluřešitelství s FF MU Brno a FF OU Ostrava), O. Voznyuk a J. Dyndy;
- návrh juniorského projektu GA ČR P. Gkantzios Drápelové;
- návrh standardního projektu GA ČR P. Stankovské;
- návrhy na Cenu AV pro V. Knolla a J. Kapičiaka;
- návrhy Fellowshipu Josefa Dobrovského pro zahraniční bohemisty Alessandra Maria Bruniho, Milenu Hebal-Jezierskou, Dobrielu Kotovou, Marii Shvedovou a Stamatise Zochiose.

Dozorčí rada

Dozorčí rada SLÚ se v roce 2025 sešla na dvou zasedáních: 3. dubna 2025 (8. zasedání) a 11. června 2025 (9. zasedání). Obě zasedání proběhla hybridní formou. Dozorčí rada SLÚ rovněž uspořádala dvě hlasování formou per rollam 31. července a 1. prosince 2025.

Dozorčí rada v průběhu roku 2025 schválila:

- Zprávu o činnosti Dozorčí rady Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i., za rok 2024;
- Výroční zprávu o činnosti a hospodaření Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i., za rok 2024;
- Zprávu nezávislého auditora za rok 2024.

Dále projednala a vzala na vědomí informace ředitele a vedoucí THS:

- o hospodářských výsledcích za rok 2024;
- o návrhu rozpočtu pro rok 2025;
- o střednědobém výhledu na léta 2026–2027;
- o smlouvách uzavřených ústavem v roce 2025;
- o využití sociálního fondu v roce 2025;
- zhodnotila manažerské působení ředitele ústavu;
- o chodu pracoviště, vydaných a připravovaných publikacích, databázových projektech, o podávaných grantech a zapojení pracovníků do popularizačních i odborných projektů;
- udělila předchozí souhlas s uzavřením smluv o nákupu výpočetní techniky (hlasování per rollam 31. července 2025);
- určila auditora pro rok 2025 (hlasování per rollam 1. prosince 2025).

II.

Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2025 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny.

Reprezentace SLÚ na 17. mezinárodním sjezdu slavistů v Paříži

III.

Hodnocení hlavní činnosti

Předmětem vědecké činnosti SLÚ je výzkum v oblasti slavistických disciplín paleoslovenistiky, byzantologie, gramatické a lexikální struktury slovanských jazyků, dějin a teorie slovanských literatur v evropském kontextu, dějin meziválečné ruské a ukrajinské emigrace na území ČSR a dějin slavistiky. Na výzkumu pracoviště se rovnocenně podílejí tři specializovaná vědecká oddělení. Na vědecké činnosti ústavu se od roku 2022 podílejí v rámci programu „Researchers at Risk Fellowship“ rovněž ukrajinské vědkyně, které ve spolupráci s ukrajinskými kolegy z jiných ústavů AV ČR pravidelně organizují v SLÚ ukrajinistická setkání na vybraná vědecká témata.

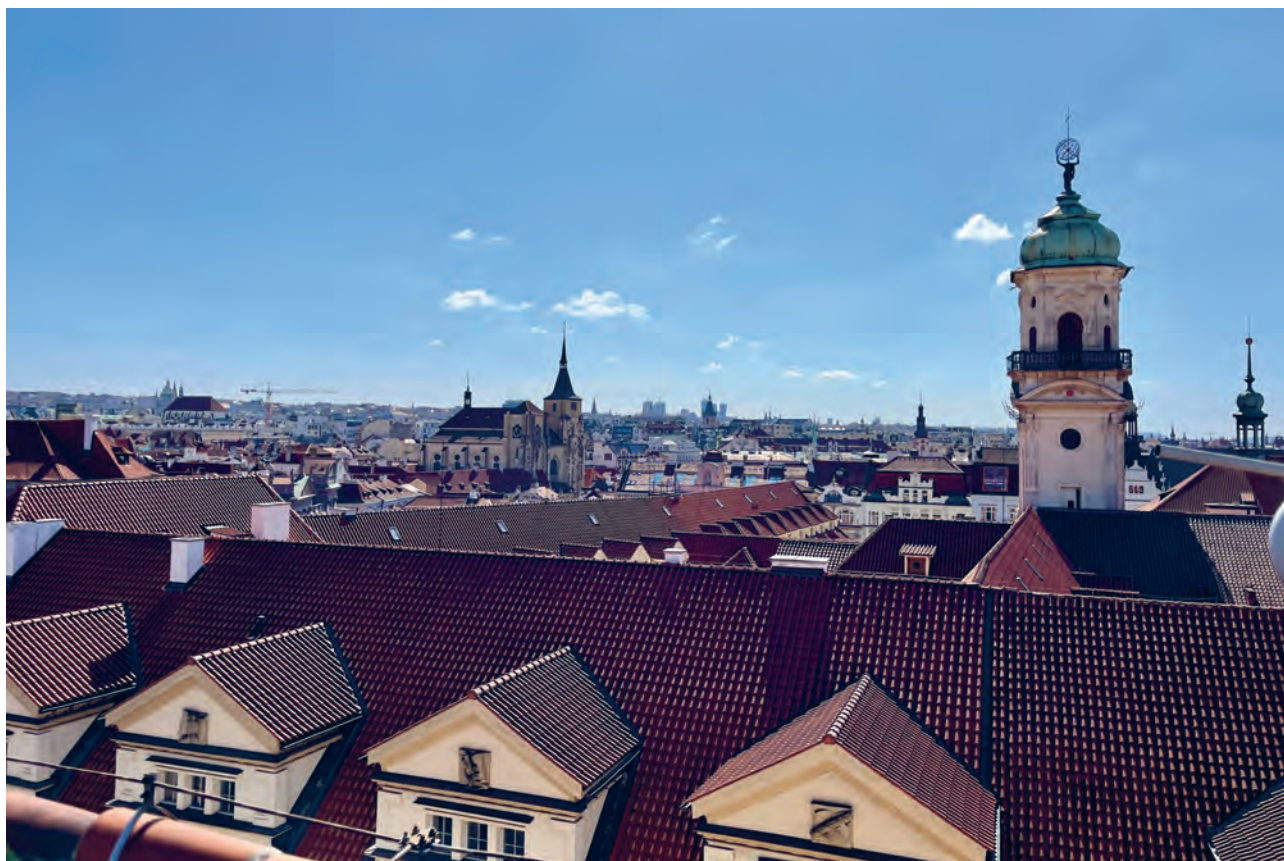
Vedle knižních publikací a zpřístupňování volně dostupných on-line databází pracoviště vydává tři mezinárodní vědecké časopisy: *Slavia*, *časopis pro slovanskou filologii*, *Germanoslavica*, *Zeitschrift für germano-slawische Studien* a *Byzantinoslavica*, *Revue internationale des études byzantines*. Všechny jsou zapsány v databázi Scopus a indexovány ve Web of Science. Všechny časopisy přešly počátkem roku 2025 do režimu Open Access a byly jim vytvořeny samostatné stránky na platformě AS Journals (Knihovna AV ČR); archiv starších čísel je volně dostupný také v Digitální knihovně Kramerius.

Pracoviště připravilo celkem sedm vědeckých setkání. Tradičně byl uspořádán „15. byzantologický den“ (Brno, 25. 4. 2025) a „16. byzantologický den“, který byl koncipován jako mezinárodní sympozium věnované památce Vladimíra Vavříčka (Praha, 3. 10. 2025). Ve spolupráci s Ústavem litevské literatury a folkloru Litevské akademie věd byla uspořádána mezinárodní vědecká konference „The Rhetoric

of Sincerity in Central and Eastern European Literatures from the 19th Century to the Present“ (Vilnius, 10.–11. 4. 2025), s FF UK pak mezinárodní konference „11th International Contrastive Linguistics Conference“ (Praha, 17.–19. 9. 2025). Dále byl zorganizován jednodenní workshop „Staroslověnština v digitálním věku – popularizace a způsoby prezentace“ (Praha, 20. 10. 2025). Ve spolupráci se Slovenskou akademií věd byl připraven workshop „Temporality and Nostalgia in Byzantium and Beyond“ (Bratislava, 28. 11. 2025). Společně s Athénskou univerzitou se pracoviště podílelo na organizaci mezinárodní vědecké konference „Aspects of Interpretatio Christiana in the Slavic World“ (Athény, 30.–31. 10. 2025)

Před odjezdem na Veletrh vědy

Výhled ze střechy SLÚ

a ve spolupráci s Institutem chorvatského jazyka v Záhřebu a Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia pracoviště uspořádalo ve dnech 18.–20. listopadu 2025 mezinárodní vědecké sympozium „Praha – Záhřeb – Skopje a zpět“ se zaměřením na diachronní filologii v jihoslovanském prostředí.

Po celý rok probíhala rovněž odborná i popularizující přednášková činnost především ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, Jazykovědným sdružením ČR a Knihovnou Václava Havla. Výsledky badatelské činnosti pracoviště byly pravidelně zveřejňovány ve veřejnoprávních médiích a v různých odborných i popularizačních podcastech, včetně zahraničních.

Pracoviště se zapojilo také do popularizačních akcí pořádaných AV ČR, např. Veletrhu vědy či Týdne Akademie věd.

Jedním z úspěchů popularizačních aktivit je také 1. místo v sekci humanitních a společenských věd na studentské konferenci Otevřená věda AV ČR, které získaly účastnice stáže „Od rukopisu k edici staroslověnských památek a jejich překladu“ pod vedením Františka Čajky.

V roce 2025 obdržel Cenu Akademie věd ČR za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Vladislav Knoll za trojdílnou monografii *Church Slavonic and the Romanian-speaking Lands I–III*. Dvěma pracovníkům byl v roce 2025 udělen titul DSc., a sice Marcelovi Černému a Vladislavu Knollovi.

Oddělení Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i.

Oddělení paleoslovenistiky a byzantologie

Oddělení se zabývá studiem staroslověnského jazyka a písemnictví a studiem dějin a kultury Byzantské říše. Paleoslovenistická sekce se zaměřuje na výzkum památek pocházejících z území dnešní České republiky (velkomoravské období, rané přemyslovské Čechy, činnost Emauzského kláštera v Praze), dále jsou zkoumána témata pozdějšího rozvoje staroslověnské a církevněslovanské kultury ve střední a východní Evropě a nově také multidisciplinární přístup ke zkoumání podílu církevněslovanského písemnictví na vzniku moderních spisovných jazyků. Výstupy tohoto výzkumu jsou například rozsáhlé staroslověnské slovníky (tištěné i elektronické), kritická vydání staroslověnských a církevněslovanských textů a důležité monografické výstupy přinášející nové metodologické postupy i výsledky zkoumání přítomnosti prvků vernakulárních jazyků v církevněslovanských památkách. V českém prostředí unikátní byzantologická sekce se zaměřuje na výzkum reálií Byzantské (Východořímské) říše, a to zejména z pohledu archeologie, historie a slovansko-byzantských vztahů. Mezi aktuálně zkoumaná témata náleží analýza ženských postav v byzantské literatuře, výzkum byzantské minulosti Krymu a obraz Slovanů v raně byzantských pramenech.

Petra Stankovska

Vedoucí

prof. Mgr. Petra Stankovska, Ph.D.

Odborní a vědeckí pracovníci

Constanța Burlacu, DPhil

PhDr. František Čajka, Ph.D.

Mgr. Martina Čechová, Ph.D.

Mgr. Václav Čermák, Ph.D.

Mgr. Pavla Gkantzios Drápelová, Ph.D.

Mgr. Jiří Dynda, Ph.D.

Mgr. et Mgr. Katarína Džunková, kand. filologických věd

Mgr. et Mgr. Zuzana Dzurillová, Ph.D.

Mgr. Martina Chromá, Ph.D.

Mgr. Vladislav Knoll, Ph.D., DSc.

doc. Mgr. et Mgr. Markéta Kulhánková, Ph.D.

Florin Leonte, Ph.D.

Mgr. Petra Melichar, PhD

ThLic. Tomáš Mikulka, Ph.D.

Mgr. Jan Morávek

PhDr. Štefan Pilát, Ph.D.

Činnost oddělení v roce 2025

V oddělení paleoslovenistiky a byzantologie probíhaly práce na dlouhodobých vědeckých projektech, grantových úkolech a individuálních výzkumných tématech. Projekt staroslověnské digitální lexikografie „GORAZD: Digitální portál staroslověnštiny“ (hl. řešitel Š. Pilát) je průběžně doplňován a dále rozvíjen. Ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR byly dokončeny práce na technické úpravě vstupních dat *Etymologického slovníku jazyka staroslověnského* (1989–2022). Slovník byl přidán do systému GORAZD, pro nějž byla dokončena a otestována adaptace nové verze prezentačního systému Gulliver pro online zpřístupnění slovníků, a to včetně nového projektového webu. Zpracovány byly doprovodné texty (retrogradní slovník, česko-staroslověnský heslář, přepis a překlad výkladu gramatických tabulek) *Slovníku nejstarších staroslověnských památek* (hl. redaktorka M. Chromá) a opět začalo zpracovávání hesel s náslovím epsílon pro *Řecko-staroslověnský index* (hl. redaktor V. Čermák).

Zahájeno bylo řešení projektu „Mnohojazyčnost a vznik nového psaného jazyka jako transformace diskurzivních tradic“ (hl. řešitel V. Knoll, program Lumina quaeruntur). Členové týmu se účastnili důležitých mezinárodních konferencí a pracovali na dílčích výstupech. Třetím rokem pokračovaly práce na grantovém projektu „Cherchez la femme. Female Characters in Late Byzantine Literature“ (hl. řešitelka M. Kulhánková, grant GA ČR) přípravou monografie mapující postavy žen v pozdně byzantské literatuře, která bude vydána nakladatelstvím Uppsala University Press v roce 2027. V druhém roce projektu v rámci Programu podpory perspektivních

lidských zdrojů „Užití historického prezentu v pozdně byzantském a pobyzantském vyprávění“ (Z. Dzurillová) byla připravena monografie *Tense-Switching in Late Byzantine Storytelling in Verse. A Narratological Approach* do nakladatelství Brepols. Pokračovala spolupráce s Rumunskou akademií věd na mobilitním projektu „Dvojazyčná (církevněslovansko-rumunská) mluvnice ze 17. století připisovaná Stajkovi Gramatikovi“ (V. Knoll) a práce na výsledné publikaci *Istolkovanie ili izjavlenie grammatiki slavenskija: A Seventeenth-Century Slavonic-Romanian Grammar*, která bude vydána nakladatelstvím Rakouské akademie věd.

V programu Strategie AV21 probíhaly práce na popularizační monografii V. Knolla *Mnohojazyčnost ve středověké Evropě* a vznikla kolektivní publikace *Understanding Slavic Paganism*, která vyjde v nakladatelství Brill jako speciální číslo časopisu *Numen* (J. Dynda).

V roce 2025 pokračovaly práce na přípravě knihy o obrazu Slovanů v raně byzantských pramenech a ve spolupráci s Oxfordskou univerzitou výzkum byzantské numizmatiky (P. Gkantzios Drápelová). Vydány byly tři publikace – popularizační kniha J. Dyndy *Bohové a bohyně starých Slovanů* (nakladatelství Vyšehrad), která novým způsobem představuje známé skutečnosti o slovanském pohanství a dává je do souvislostí s nedávnými archeologickými nálezy a religionistickými výklady, a v nakladatelství Brill vyšly dvě anglicky psané monografie: *Ink, Cross and Pagan Gods: Medieval Christian Discourses on Slavic Pagan Religion* (J. Dynda) a *Cease Writing of Achilles: A Narratological Commentary on the Byzantine Heroic Poem Digenis Akritis* (M. Kulhánková).

Oddělení slovanské jazykovědy

V rámci tohoto oddělení jsou zkoumány zejména současné slovanské jazyky a nářečí – analyzovány jsou například z pohledu vývoje slovní zásoby, slovtvorby, syntaxe a jazykového kontaktu. Lexikografické projekty tvoří především překladové slovníky, z nichž některé jsou po zpracování průběžně zpřístupňovány v digitální podobě. Dlouhou tradici má na tomto pracovišti dialektologický výzkum, který se soustřeďuje na běloruská nářečí v baltských zemích a na jihokarpatská (rusínská) nářečí Slovenska a bývalé Podkarpatské Rusi. Výzkum morfologie a syntaxe se zaměřuje na porovnání tendencí v současných slovanských jazycích.

Činnost oddělení v roce 2025

V oddělení slovanské jazykovědy pokračovaly práce na dlouhodobých vědeckých projektech, grantových a individuálních výzkumných tématech. V oblasti lexikografie probíhá digitalizace překladových slovníků spojená s přechodem na jednotný digitální formát. Výzkum v této oblasti se soustředí na možnosti moderní lexikografie a zaměřuje se na dialog mezi lexikografy a jazykovými uživateli v rámci stejnojmenného mobilitního projektu se Slovinskou akademií věd a umění (D. Blažek) a na možnosti

využití moderních technologií v rámci aktivity Strategie AV21 „AI v lexikografii – možnosti a hranice“ (J. Kocková, K. Brankačkec, B. Niševa, K. Skwarska, D. Blažek).

Pokračuje také výzkum bulharské neologie a slovtvorby (B. Niševa). V nakladatelství Academia byl vydán *Slovinsko-český slovník* s více než 25 000 hesly (D. Blažek). Pokračovala práce na slovníku *Mudra 2.0: Hornolužicko-český slovník* (K. Brankačkec ve spolupráci s Ústavem českého národního korpusu FF UK, Společností přátel Lužice a s podporou nadace Založba za serbski lud), v roce 2025 bylo zpracováno přibližně 4 300 hesel. Nově se práce zaměřuje i na propojování hesel s existujícími externími zdroji, přičemž některé z těchto zdrojů se pro tyto účely digitalizují. Probíhá testování integrace obrazového materiálu do slovníku. Do *Velkého česko-ruského slovníku* bylo přidáno 2 300 nových hesel, slovník tak obsahuje více než 132 400 hesel (I. Krejčířová). V rámci projektu „Nová slova v publicistice na přelomu tisíciletí. Rusko-český slovník“ bylo zpracováno 120 nových hesel, slovník nyní obsahuje 9 220 hesel (E. Šlaufová). S pomocí externího spolupracovníka zároveň probíhají práce na transformaci a unifikaci formátů lexikografických databází na materiálu slovníků *Nová slova v publicistice na*

Vedoucí

PhDr. Karolína Skwarska, Ph.D.
(do 31. 3. 2025)

Mgr. Jana Kocková, Ph.D.
(od 1. 4. 2025)

Odborní a vědeckí pracovníci

PhDr. David Blažek, Ph.D.

Katja Brankačkec, Ph.D.

doc. Olha Doloh, Ph.D.

dr hab. Mirosław Jankowiak

Mgr. Vratislav Karpíšek

PhDr. Iveta Krejčířová

Mgr. Božana Niševa, Ph.D.

doc. Hanna Sytar, DrSc.

Mgr. Růžena Šišková

PhDr. Eva Šlaufová

Mgr. Michal Vašíček, Ph.D.

Mgr. Darja Vašíčková

přelomu tisíciletí. Rusko-český slovník a digitalizovaného Ukrajinsko-českého slovníku (M. Vašíček, R. Šišková, O. Doloh).

V oblasti dialektologie začaly práce na grantovém projektu „Nářeční kontakty na západoslovansko-východoslovanském pomezí“ (hl. řešitel M. Jankowiak), cílem projektu je výzkum jazykových kontaktů běloruských (M. Jankowiak, V. Karpíšek), ukrajinských a karpatorusínských nářečí (M. Vašíček, D. Vašíčková) se západoslovanskými jazyky a jejich dialekty. V rámci grantového projektu byly uskutečněny čtyři terénní výzkumy a dosavadní výsledky projektu byly prezentovány na mezinárodních konferencích a v člancích v impaktovaných časopisech. Výsledky práce dialektologické sekce jsou představeny také v autorské monografii *Běloruská nářečí v Lotyšsku jako příklad lexikálního dědictví baltoslovanského pomezí* (M. Jankowiak) a v kolektivní monografii *Slovanské dialekty v době digitálních technologií* (red. M. Jankowiak, M. Vašíček).

Ve spolupráci s Etnologickým a Sociologickým ústavem AV ČR byl připraven Policy Paper *Bezpečnostní rizika Pravoslavné církve* (aktivita Strategie AV21), zaměřený na původ, charakter a proměny současné pravoslavné církve v České republice (M. Vašíček, V. Karpíšek). S využitím přístupu k ukrajinským archivním materiálům Ukrajinské hospodářské akademie v Poděbradech pokračoval výzkum jazyka ukrajinské emigrace v meziválečném Československu a vývoje jazyka ukrajinské diaspory (O. Doloh).

V rámci mezinárodního programu COST jsou pracovníci oddělení zapojeni do projektu „A Multilingual Repository of Phraseme Constructions in Central and Eastern European Languages“, který se věnuje výzkumu ukrajinských a českých frazémových konstrukcí ve srovnání s němčinou (K. Brankačec, H. Sytar), a do projektu „UniDive“, zaměřeného na anotaci víceslovných výrazů (H. Sytar). Výzkum byl prezentován na mezinárodních konferencích a prostřednictvím odborných

článků (H. Sytar). Pokračuje také spolupráce na mezinárodním výzkumu futurálních tvarů ve slovanských jazycích (J. Kocková, K. Skwarska). Výsledky tohoto výzkumu byly prezentovány na 17. mezinárodním sjezdu slavistů v Paříži. Výzkum neurčitých slovesných tvarů byl představen na mezinárodní konferenci „11th International Contrastive Linguistics Conference“, která byla uspořádána ve spolupráci SLÚ s FF UK (J. Kocková). Pokračuje také výzkum valence ruských a polských sloves. Jeho výsledkem je i tematické číslo polského časopisu *Prace Filologiczne* o valenci, na jehož přípravě se jako redaktorka podílela K. Skwarska.

Vysokou společenskou relevanci má připravované upravené vydání *Mluvnice současné ukrajinštiny* (R. Šišková, M. Vašíček, O. Doloh). Probíhá spolupráce s Ústavem českého národního korpusu FF UK na rozvoji paralelních korpusů ukrajinštiny (H. Sytar) a lužické srbštiny (K. Brankačec). Vyšla kolektivní monografie *Synsémantické slovní druhy ve slovanských jazycích* (red. H. Sytar, A. Schillová, K. Skwarska, V. Veselý), věnovaná neplnovýznamovým slovním druhům ve slovanských jazycích, která byla připravena ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR. Pod redakcí ukrajinských pracovníků oddělení byla v nakladatelství Academia vydána také kolektivní monografie *Ukrajinská věda žije!* (red. H. Sytar, O. Doloh).

Publikace obsahuje studie osmi ukrajinských vědkyň a vědců z humanitních oborů, kteří začali pracovat v AV ČR v rámci programu „Researchers at Risk Fellowship“ v roce 2022.

Jana Kocková

Oddělení dějin slavistiky a slovanských literatur

Pracovníci oddělení zkoumají slovanské literatury od poloviny 19. století do současnosti, přičemž těžiště spočívá v ruské, bulharské, slovenské a částečně polské a ukrajinské literatuře. Výzkum se zaměřuje na dosud neprobádaná témata a na komparativní a interkulturní studium jednotlivých literatur nejen ve slovanském prostředí, ale i v širším evropském kontextu. K hlavním úkolům patří výzkum ruského a bulharského undergroundu, ruské literární modely Krymu, traumatická paměť 20. a 21. století v evropských literaturách a tradičně i výzkum ruské a ukrajinské emigrace v Československu mezi dvěma válkami. Rozšiřuje se i výzkum institucionálních dějin slavistiky a fenoménu slovanství a jeho podoby v literárních a historických dokumentech.

Činnost oddělení v roce 2025

V oddělení dějin slavistiky a slovanských literatur bylo nově zformulováno zastřešující výzkumné téma Historická a kulturní paměť v literatuře. V rámci výzkumu paměti v literatuře bylo vyčleněno samostatné téma Literatura a politika. Výzkum paměti zahrnuje projekt „Krym jako křižovatka kultur“ (Strategie AV21; H. Ulbrechtová, S. Ulbrecht). Zde byl dokončen a do tisku odevzdán rukopis německojazyčné kolektivní monografie *Die Halbinsel Krim in Kultur, Literatur und Geschichte*. Kniha vyjde v roce 2026 v nakladatelství Kultur-

verlag Kadmos Berlin. V témže programu pokračoval projekt „Traumatická a posttraumatická paměť v evropských literaturách“ (H. Ulbrechtová), který je realizován ve spolupráci s Ústavem světové literatury Slovenské akademie věd v Bratislavě a s FF MU v Brně a FF OU v Ostravě.

M. Kouba zahájil práci na projektu „Literární krajiny paměti“. Přípravuje dva monografické výstupy o proměnách podunajské kulturní krajiny a o géniu loci balkánských měst. V rámci tématu Literatura a politika byla zahájena spolupráce s Mezinárodním sdružením

Marcel Černý přejímá titul DSc. z rukou Radomíra Pánka, předsedy AV ČR, a Pavla Barana, předsedy Vědecké rady AV ČR

Vedoucí

doc. PhDr. Helena Ulbrechtová, Ph.D.

Odborní a vědeckí pracovníci

doc. PhDr. Marcel Černý, Ph.D., DSc.

PhDr. Dana Hašková

PhDr. Julie Jančárková, Ph.D.

Mgr. Jakub Kapičiak, Ph.D.

PhDr. Miroslav Kouba, Ph.D.

Mgr. Jakub Mikulecký, Ph.D.

Mgr. Miroslav Olšovský, Ph.D.

Dr. Siegfried Ulbrecht, M.A.

doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. (+27. 8. 2025)

Dr. Dr. Olha Voznyuk BA., MA.

doc. PhDr. Anna Zelenková, Ph.D.

germanistů (IVG) na týmové monografii *Literatur und Politik im 21. Jahrhundert weltweit* (editoři G. Rösch, H. Decuble, Th. Grub a H. Ulbrechtová).

V rámci projektu „Bulharská literatura v disentu a exilu“ (J. Mikulecký) byl dokončen rukopis rozsáhlé monografie *Bulharská nostalgie. Sondy do duše literárního exilu (1944–1989)*, která bude vydána v nakladatelství Academia. J. Mikulecký rovněž připravil výstavu o bulharském disentu ve spolupráci se Slovanskou knihovnou (Národní knihovna ČR). J. Kapičiak pokračoval v mobilním projektu s Litevskou akademií věd na téma „The Rhetoric of Sincerity in Central and Eastern European Literatures from 19th Century to the Present“. Ve dnech 10.–11. 4. 2025 uspořádal na toto téma mezinárodní vědeckou konferenci ve Vilniusu a připravuje tematické číslo časopisu *World Literature Studies* 2/2026.

O. Voznyuk pracovala na tématu ukrajinské identity a kulturní paměti v postsovětském prostoru („Transition of Ukrainian Cultural Identity in Post-Soviet Period“). Vedle dílčích studií se jako externí redaktorka podílela na vydání tematického čísla časopisu *World Literature Studies* o ženské ukrajinské literatuře a traumatu války. Dále dokončila monografii *Galicja as an Anthology Project in Text and Image*, která bude vydána v nakladatelství Brill. V rámci Strategie AV21 byl uspořádán cyklus přednášek ukrajinských vědců na aktuální literární, uměnovědná, historická a politologická témata.

Pokračovala i práce na tematických okruzích paměti dějin oboru. M. Černý dokončil a odevzdal do tisku rozsáhlý rukopis monografie *Pozdravy ze Svaté Hory Athonské*.

Helena Ulbrechtová

Vzájemná korespondence mnicha Sávy Chilandarce s historikem Josefem Kalouskem (1878–1911) a zahájil kolektivní projekt „Století Slovanského ústavu a jeho dědiců (1928–2028)“.

Probíhaly rovněž aktivity v interdisciplinárním kulturněhistorickém výzkumu česko-balkánských vztahů (malíři Jan Vochoč a Václav Mrkvička) ve spolupráci s dalšími muzejními a galerijními subjekty. V rámci kulturněhistorického výzkumu ruské meziválečné emigrace a jejího přínosu české společnosti, vědě a umění byly dokončeny rukopisy publikací *Ruská bílá emigrace v Československu* (D. Hašková), *Vzpomínky. Deníky. Besedy. Sv. 2* (D. Hašková a kol.) a katalog východoevropského obrazového fondu Galerie výtvarného umění v Ostravě *Osud(y) umění. Malba. Kresba a grafika umělců z území carského Ruska a Sovětského svazu* (J. Jančárková).

Probíhaly také popularizační akce: D. Hašková připravila ve spolupráci s Pedagogickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně výstavu „Bílá ruská emigrace na brněnských vysokých školách a vysokoškolských ústavech“ (15. 10. – 16. 11. 2025) a J. Jančárková uspořádala v rámci regionální spolupráce cyklus přednášek o byzantském umění v Galerii výtvarného umění v Chebu a zpracovala podklady pro výstavu a katalog věnující se dílu Václava Fialy.

Projekty podpořené Akademií věd ČR a jinými poskytovateli

Prémie pro perspektivní výzkumné pracovníky – Lumina quaeruntur

- Multilingualism and the Emergence of a New Written Language as a Transformation of Discourse Traditions (hlavní řešitel Mgr. Vladislav Knoll, Ph.D., DSc., 2025–2029).

Programy Strategie AV21

- Anatomie evropské společnosti: historie, tradice, kultura, identita (2022–2026);
- Identity ve světě válek a krizí (2024–2028);
- AI: Umělá inteligence pro vědu a společnost (2025–2029).

PPLZ – mzdová podpora postdoktorandů

- Transition of Ukrainian Cultural Identity in Post-Soviet Period (řešitelka: BA. MA. Olha Voznyuk, PhD. & PhD., 2024–2025, číslo projektu: L300922401);
- Užití historického prezentu v pozdně byzantském a pobyzantském vyprávění (řešitel: Mgr. et Mgr. Zuzana Dzurillová, Ph.D., 2024–2026, číslo projektu: L300922451).

Meziakademické projekty mobility

- Rumunská akademie věd, projekt: The Bilingual (Church Slavonic-Romanian) Grammar of the 17th Century Attributed to Staico Grammaticus (řešitel Mgr. Vladislav Knoll, Ph.D., 2023–2025, číslo projektu: RA-23-01);
- Litevská akademie věd, projekt: The Rhetoric of Sincerity in Central and Eastern European Literatures from 19th Century to the Present (řešitel Mgr. Jakub Kapičiak, Ph.D., 2024–2026, číslo projektu: LAS-24-01);
- Slovinská akademie věd a umění, projekt: Dialogue between Lexicographers and Language Users (řešitel PhDr. David Blažek, Ph.D., 2024–2025, číslo projektu: SAZU-24-05);
- Slovenská akademie věd, projekt: Kritické zhodnocení a ediční zpřístupnění slovenských folklórních textů tzv. moravských sběrů F. Wollmana – „bílá místa“ v dějinách české a slovenské folkloristiky a slavistiky (řešitelka doc. PhDr. Anna Zelenková, Ph.D., 2025–2026, číslo projektu: SAV-25-01).

Grantová agentura ČR

- Cherchez la femme. Female Characters in Late Byzantine Literature (řešitelka doc. Mgr. et Mgr. Markéta Kulhánková, Ph.D., 2023–2025, číslo projektu: 23-06509S);
- Nářeční kontakty na západoslovansko-východoslovanském pomezí (hlavní řešitel dr. hab. Mirosław Jankowiak, 2025–2027, číslo projektu: 25-17089S).

Pracovníci Slovinské akademie věd a umění během návštěvy SLÚ

O. Voznyuk a J. Kapičiak s kolegy na mezinárodní konferenci ve Vilniusu

Stánek SLÚ na Veletrhu vědy navštívil předseda AV ČR Radomír Pánek spolu se senátory Jiřím Růžičkou a Jiřím Drahošem, bývalým předsedou AV ČR.

Publikace vydané v roce 2025 Ohlédnutí za dialektologickými výzkumy Slovanského ústavu

Jednou z významných oblastí bádání Slovanského ústavu je dialektologie, jejíž tradice sahá až do doby meziválečné. Prvotní zájem se zaměřil na tzv. jihokarpatská nářečí, v roce 2018 se výzkum rozšířil o běloruská nářečí v Pobaltí. Během několika let dostaly oba dialektologické směry širší koncepční rámec, do kterého byl zahrnut celý areál na pomezí západoslovanských a východoslovanských jazyků.

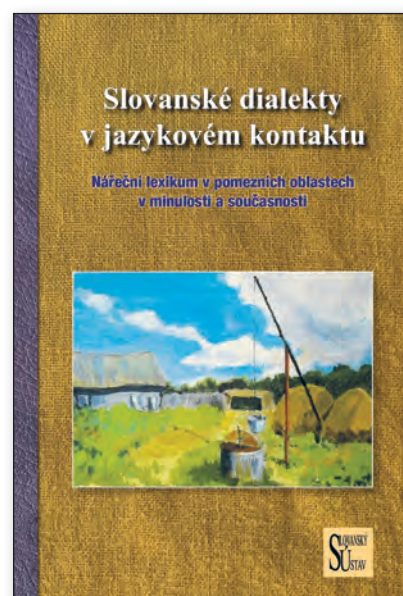
V roce 2025 byly zahájeny práce na grantovém projektu s názvem „Nářeční kontakty na západoslovansko-východoslovanském pomezí“ (GA ČR; č. 25–17089S). Ten je zaměřen na výzkum jazykových kontaktů běloruských, ukrajinských a karpatorusínských nářečí se západoslovanskými jazyky a jejich nářečím.

Výzkum se bude opírat kromě nových terénních výzkumů o dosud nezpracované nářeční materiály ze Slovenska a Ukrajiny dialektologických expedic z let 1957–1967 a 2011–2021 a o nahrávky M. Jankowiaka pořízené v Polsku a baltských státech během terénních výzkumů v letech 2009–2024.

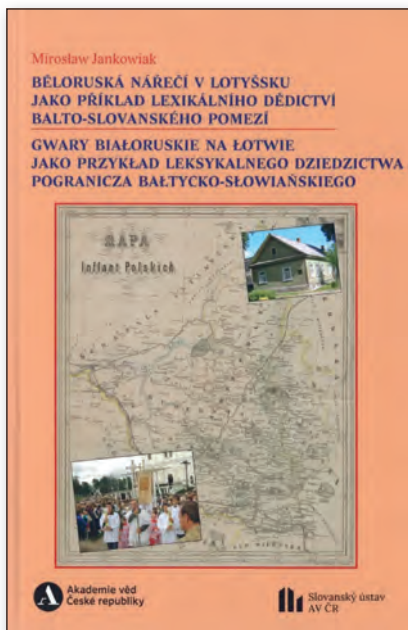

JANKOWIAK, Mirosław
– VAŠÍČEK, Michal (eds.):
**Slovanské dialekty v době
digitálních technologií.**
Praha: Slovanský ústav
AV ČR, v. v. i., 2025, 350 s.
ISBN 978-80-86420-99-8.

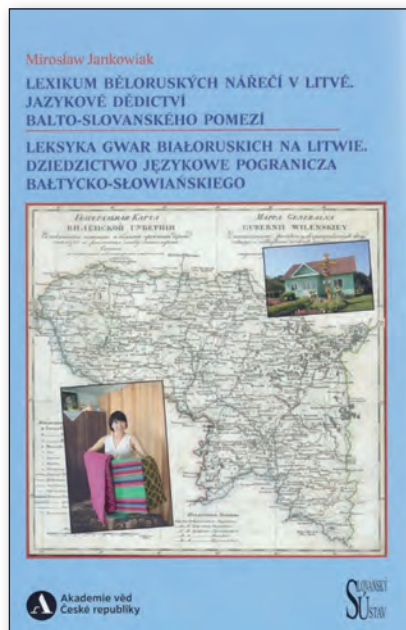
JANKOWIAK, Mirosław –
VAŠÍČEK, Michal (eds.):
**Slovanské dialekty
v jazykovém kontaktu.**
Praha: Slovanský ústav AV ČR,
v. v. i., 2020, 425 s.
ISBN 978-80-86420-80-6.

Publikace přináší studie věnované využití digitálních technologií v současné slovanské dialektologii. Autoři z předních evropských univerzit a akademických pracovišť představují výzkumy počínaje zpracováním jazykových atlasů a nářečních korpusů přes digitální lexikografii až po využití umělé inteligence.

JANKOWIAK, Miroslaw:
Běloruská nářečí v Lotyšsku jako příklad lexikálního dědictví balto-slovanského pomezí.
 Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2025, 349 s.
 ISBN 978-80-86420-89-9.

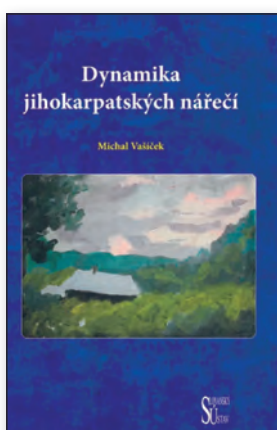

JANKOWIAK, Miroslaw:
Lexikum běloruských nářečí v Litvě. Jazykové dědictví balto-slovanského pomezí. Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2022, 624 s.
 ISBN 978-80-86420-82-0.

JANKOWIAK, Miroslaw:
Současná běloruská nářečí v Lotyšsku. Charakteristika. Výběr textů. Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2018, 468 s.
 ISBN 978-80-86420-70-7.

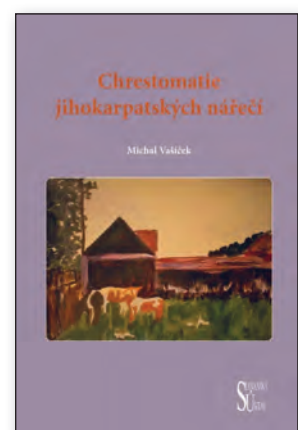
Závěrečný svazek třídílné monografie přináší výsledky dlouhodobého autorova studia běloruských nářečí v baltském jazykovém prostoru. První svazek z roku 2018 byl věnován klasifikaci běloruských nářečí v Lotyšsku a přinesl strukturní popis dialektů a vydání nářečního materiálu. Druhý svazek se věnoval rozboru slovní zásoby běloruských dialektů v Litvě (2022), třetí pak stejnému tématu v Lotyšsku (2025). Projekt zkoumal především bohatou a jazykově rozmanitou slovní zásobu formovanou kontaktem s baltskými i slovanskými jazyky a dokumentuje rychlý zánik běloruských nářečí v jihovýchodním Lotyšsku. Práce je výsledkem Fellowshipu Jana Evangelisty Purkyně (2018–2022).

VAŠÍČEK, Michal:
Dynamika jihokarpatských nářečí.
 Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2020, 416 s. ISBN 978-80-86420-74-5.

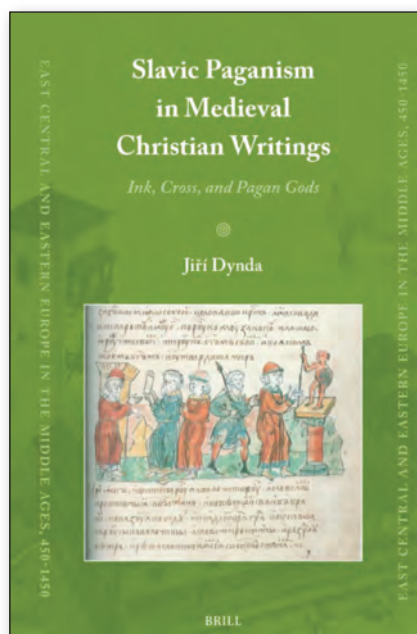

VAŠÍČEK, Michal – ŠIŠKOVÁ, Růžena:
Výzkum jihokarpatských nářečí ve SLÚ AV ČR.
 Edice Věda kolem nás, č. 55.
 Praha: SSČ AV ČR, v. v. i., 2017, ISSN 2464-6245

VAŠÍČEK, Michal:
Chrestomatie jihokarpatských nářečí.
 Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2020, 271 s. ISBN 978-80-86420-76-9.

Další publikace vydané s vročením 2025

DYNDA, Jiří:

Slavic Paganism in Medieval Christian Writings: Ink, Cross, and Pagan Gods.

Leiden: Brill, 2025, 320 s.

ISBN 978-90-04-68880-3; 978-90-04-68881-0.

Jak středověcí křesťanští autoři utvářeli naše chápání slovanského pohanství? Co vedlo muže, jako byli Dětmar z Merseburku, Saxo Grammaticus, Kosmas či anonymní staroruský kazatel, k tomu, aby podrobně zaznamenávali slovanské obřady, božstva a téměř zapomenuté příběhy?

Kniha zkoumá diskurzivní strategie, jejichž prostřednictvím tito autoři popisovali, zkruslovali a nově vymezovali předkřesťanské slovanské náboženství. Na více než desetce případových studií autor analyzuje písemné prameny, archeologické nálezy i etnografická data, která ukazují, jak se křesťanství snažilo popisovat pohanské tradice. Díky inovativním výkladům a interdisciplinárnímu přístupu přináší publikace nové pohledy na studium slovanských předkřesťanských náboženství ve středověku.

DYNDA, Jiří:

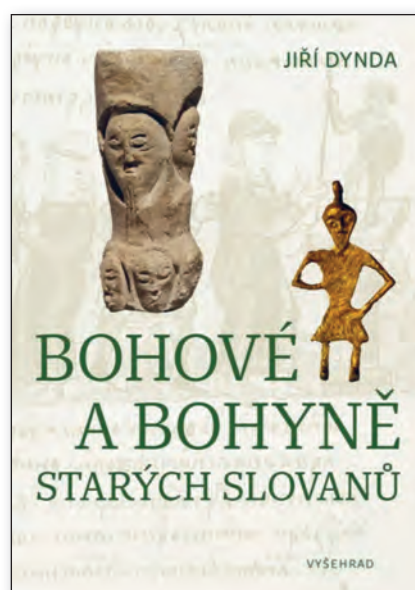
Bohové a bohyně starých Slovanů.

Praha: Vyšehrad, 2025, 328 s.

ISBN 978-80-267-3244-0.

Jaká božstva uctívali staří Slované? Lišily se tradice polabských Slovanů, středověké Rusi a Slovanů v Čechách či Polsku? Byl slovanský panteon jednotný, nebo měl v jednotlivých oblastech odlišnou podobu? Jaké archeologické nálezy pohanských svatyní a božstev máme dnes k dispozici? A co vlastně znamenalo být ve středověku Slovanem?

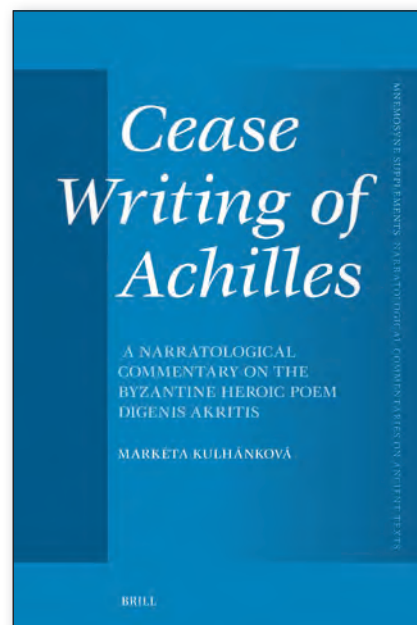
Tato populárně-naučná publikace představuje základní obrysy náboženské kultury starých Slovanů. Přehledně shrnuje nejdůležitější poznatky o slovanském náboženství před christianizací a srozumitelně zpřístupňuje výsledky současného bádání.

KULHÁNKOVÁ, Markéta:
**Cease Writing of Achilles:
A Narratological Commentary
on the Byzantine Heroic Poem Digenis Akritis.**

Leiden: Brill, 2025, 261 s.
ISBN 978-90-04-73311-4.

Publikace nabízí naratologický komentář k *Digenis Akritis*, byzantské hrdinské básni spojující prvky eposu a romance. Jak vypravěč utváří příběh? Jakou roli hrají postavy, prostor a čas při vytváření významu? V podrobném úvodu následovaném lineárním komentářem odpovídá autorka na tyto otázky prostřednictvím detailní analýzy struktury a vyprávěcích postupů básně. Zkoumá také, jak *Digenis Akritis* navazuje na starší tradice prostřednictvím imitace a transtextuality, a zároveň představuje jedinečného pohraničního hrdinu. Kniha nabízí jasné a přístupné nástroje pro porozumění byzantskému narativu a představuje nepostradatelný zdroj pro studenty i badatele. Zve čtenáře, aby na *Digenis Akritis* pohlíželi zároveň jako na produkt své doby i jako na nadčasový příběh.

SYTAR, Hanna – DOLOH, Olha (eds.):

**Ukrajinská věda žije!
Studie ukrajinských vědců,
které vznikly v Akademii věd České republiky
v rámci podpory Researchers at Risk Fellowship.
Humanitní obory.**

Praha: Academia – Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2025,
399 s.
ISBN 978-80-200-3609-4; 978-80-86420-97-4.

Kolektivní monografie obsahuje výsledky původního výzkumu ukrajinských vědců, kteří jsou od počátku rusko-ukrajinské války zapojeni do spolupráce na různých projektech Akademie věd České republiky v rámci podpory Researchers at Risk Fellowship. První část obsahuje stati z oblasti uměleckého překladu a filmového umění, druhou tvoří jazykovědná studie jedné z editorek, která se zabývá jazykovou situací na Ukrajině v kontextu současného dění, a tématem studií ve třetí části je ukrajinská emigrace.

SYTAR, Hanna – SKWARSKA, Karolína
– SCHILLOVÁ, Aksana – VESELÝ, Vojtěch (eds.):

**Synsémantické slovní druhy
ve slovanských jazycích.**

Praha: Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.;
Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 631 s.
ISBN 978-80-86420-96-7.

Kolektivní monografie se zaměřuje na neplnovýznamové slovní druhy ve slovanských jazycích – předložky, spojky a částice, s přesahem do citoslovců a různých jednoslovných a víceslovných útvarů s nejasnou slovnědruhovou platností. Pozornost je věnována inventáři synsémantik z různých slovanských jazyků, a to jak jejich spisovných variet, tak podob nářečních. V knize je zpracován materiál z češtiny, slovenštiny, ukrajinštiny, polštiny, běloruštiny, ruštiny a slovinštiny, v pohledu synchronním i diachronním.

BLAŽEK, David:

Slovinsko-český slovník.

Praha: Academia – Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2025,
789 s.

ISBN 978-80-200-3565-3; 978-80-86420-88-2.

Slovinsko-český slovník s téměř 26 000 hesly je prvním komplexně zpracovaným slovinsko-českým slovníkem. Nabízí přehledný a spolehlivý přístup ke slovinštině – od běžné slovní zásoby přes odborné termíny až po hovorové výrazy a ustálená rčení. Díky bohatým příkladům, srozumitelnému výkladu jazykového systému a praktickým doplňkům je cenným zdrojem nejen pro lingvisty, ale i pro odborníky z jiných oborů. Publikace rovněž seznamuje uživatele s gramatickým systémem slovinštiny.

MIKULECKÝ, Jakub:

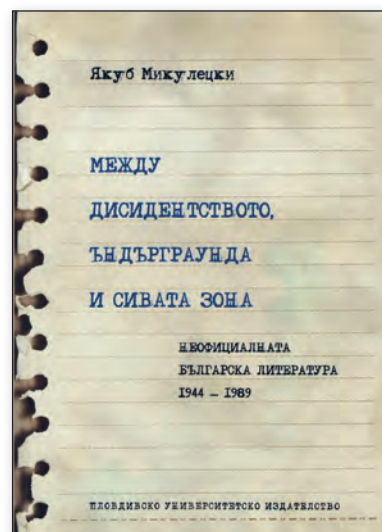
**Между дисидентството ъндъргаунда и сивата зона.
Неофициалната българска литература 1944–1989.**

Пловдив: Пловдивско университетско издателство, 2025, 535 s.

ISBN 978-619-7768-38-1.

Bulharský překlad česky psané monografie „Mezi disentem, undergroundem a šedou zónou. Neoficiální bulharská literatura 1944–1989“ (2021). Kniha přináší první synteticky pojaté monografické zpracování tohoto tématu. Pozornost byla věnována také percepci české samizdatové literatury v Bulharsku. Pro potřeby bulharských čtenářů byl text práce částečně upraven. Knihu vydalo nakladatelství univerzity v Plovdivu. Bulharský překlad bohemistky Žoržety Čolakovy je volně dostupný na webových stránkách Plovdivské univerzity.

ULBRECHTOVÁ, Helena:

**Fenomén Krym.
Po stopách paměti antických mýtů
i válečného násilí.**

Praha: Akademie věd ČR, v. v. i., 2025, 125 s.

ISBN 978-80-200-3708-4.

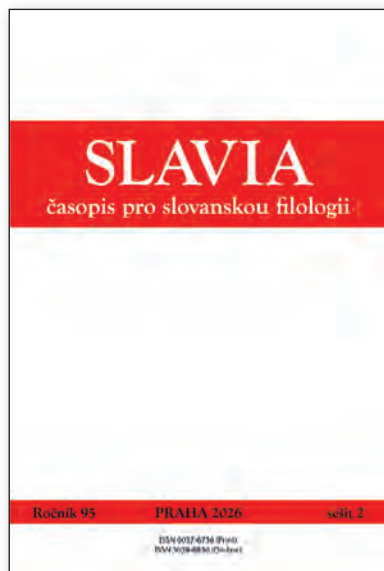
Kniha přehledně představuje klíčové momenty krymských dějin od vzniku Krymsko-tatarského chanátu a první ruské anexe v roce 1783 až po dramatické zkušenosti 20. století, včetně deportací krymských Tatarů a Němců, nacistické genocidy Krymčáků, Židů a Romů i poválečného vysídlování neruského obyvatelstva. Zvláštní pozornost je věnována také „druhé“ anexi Krymu v roce 2014 a otázce její role v přípravě ruské válečné agrese proti Ukrajině.

Vedle historického výkladu publikace nabízí rovněž interpretaci vybraných děl ruské literatury s krymskou tematikou a sleduje různé literární modely obrazu Krymu – antický, romantický, utopický, interkulturní i nacionalistický.

Časopisy

Na začátku roku 2025 přešly časopisy *Byzantinoslavica*, *Germanoslavica* a *Slavia* na vydávání v režimu Open Access. Jednotlivá čísla jsou volně přístupná prostřednictvím platformy ASJournals v Digitální knihovně AV ČR.

Slavia

časopis pro slovanskou filologii
ISSN 0037-6736

Časopis se tematicky zaměřuje na srovnávací studium slovanských jazyků a literatur ze synchronního i diachronního hlediska a dějin slavistického bádání. Umožňuje také tematické přesahy do neslovanských jazyků a literatur (např. balkanistika, baltistika, germanistika apod.), částečně si všímá i problematiky kulturně-historické, etnologické a folkloristické. Vychází 4× ročně.

<https://asjournals.lib.cas.cz/Slavia/home>

Germanoslavica

Zeitschrift für germano-slawische Studien
ISSN 1210-9029

Časopis prezentuje výsledky srovnávacího studia v oblasti slovansko-germánských vztahů obecně, nejčastěji jsou zastoupeny vztahy česko-německé. Studie reflektují zejména oblast literárněvědnou i lingvistickou, zaměřují se také na historii a etnografii. Vychází 2× ročně.

<https://asjournals.lib.cas.cz/Germanoslavica/home>

Byzantinoslavica

Revue internationale des études byzantines
ISSN 0007-7712

Časopis publikuje články věnované byzantsko-slovanským vztahům, vlivům Byzance na slovanské prostředí a obecným byzantologickým tématům. Vychází 1× ročně jako dvojčíslo.

<https://asjournals.lib.cas.cz/Byzantinoslavica/home>

Elektronické databáze Slovanského ústavu AV ČR

Rusko-česká elektronická slovníková databáze:

<https://www.slu.cas.cz/cs/on-line-slovníky-a-databaze#rusko-ceska>

Databáze obsahuje přes 74 000 hesel, včetně nových výrazů z různých oblastí. Spojuje tradiční lexikografický přístup se současnými možnostmi digitálního prostředí a nabízí rozšířené vyhledávání i přehledné gramatické informace.

Velký česko-ruský slovník:

<https://www.slu.cas.cz/cs/on-line-slovníky-a-databaze#cesko-rusky>

Digitalizovaná verze rozsáhlého lexikografického díla, které vznikalo od 70. do počátku 90. let 20. století a nebylo publikováno. Díky více než 130 000 heslům se řadí mezi největší české překladové slovníky vůbec.

Mudra 2.0: Hornolužicko-český slovník:

<https://www.slu.cas.cz/cs/on-line-slovníky-a-databaze#mudra>

Slovník představuje digitální a doplněnou verzi nedokončeného hornolužicko-českého slovníku Jiřího Mudry (1921–2009). Vychází z jeho lístkové kartotéky a textového souboru slovníku s plánovanou velikostí cca 30–40 tisíc hesel.

Lexikální databáze jihokarpatských nářečí z materiálů Ivana Paňkevyče:

<https://www.slu.cas.cz/cs/on-line-slovníky-a-databaze#pankevyc>

Databáze nářečního lexika získaného při terénních výzkumech Ivana Paňkevyče (1887–1958) slouží k dokumentaci východoslovanských nářečí na území bývalé Podkarpatské Rusi.

Databáze ruských emigrantů v meziválečném Československu:

<https://www.slu.cas.cz/cs/on-line-slovníky-a-databaze#emigranti>

Databáze shromažďuje a zpřístupňuje biografické údaje o příslušnících tzv. bílé emigrace, kteří po útěku z Ruska našli útočiště a uplatnění v Československu.

GORAZD. Digitální portál staroslověnštiny

<http://gorazd.org/>

Platforma pro digitalizaci a zpřístupnění výsledků českého výzkumu v oblasti staroslověnské lexikografie zahrnující klíčové zdroje jako Slovník jazyka staroslověnského, Slovník nejstarších staroslověnských památek a Řecko-staroslověnský index.

Bibliografický soupis významnějších prací pracovníků SLÚ za rok 2025

ČERNÝ, Marcel

- **Srbský výbor ze slavistického odkazu znalce Balkánu Gerharda Gesemanna.**
Slavia. 2025, 94, s. 214–233. ISSN 0037-6736.
E-ISSN 0037-6736.
- **Alek Popov (1966–2024) a čeští čtenáři v prvních letech nového tisíciletí.**
Porta Balkanica. 2025, 16, s. 57–70.
ISSN 1804-2449.

DOLOH, Olha

- **Odyn iz profesoriv Ukrajinškoji hospodárškoji akademiji v Podebradach: storinky z žyttja Vasylja Ivanysa.**
In: SYTAR, H. – DOLOH, O. (eds.), *Ukrajinská věda žije! : studie ukrajinských vědců, které vznikly v Akademii věd České republiky v rámci podpory Researchers at Risk Fellowship – humanitní obory*. Praha: Academia, 2025, s. 290–306. ISBN 978-80-200-3609-4.
- **Prosti nepochidni pryjmennyky v ukrajinskij ta čes'kij movach: zistavnyj aspekt.**
In: SYTAR, H. – SCHILLOVÁ, A. – SKWARSKA, K. – VESELÝ, V. (eds.), *Synsémantické slovní druhy ve slovanských jazycích*. Praha: Slovanský ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, 2025, s. 131–138.
ISBN 978-80-86420-96-7.

DYNDA, Jiří

- **Using the Emic–Etic Distinction to Understand the Medieval Christian Interpretations of Slavic Pagan Religion.**
Method & Theory in the Study of Religion. 2025, s. 1–27. ISSN 0943-3058.
E-ISSN 1570-0682.

DŽUNKOVÁ, Katarína

- **Pravoslávna misionárska lingvistika v Ruskom impériu (špecifiká a problémy žánru).**
Slavia. 2025, 94, s. 108–129. ISSN 0037-6736.
E-ISSN 0037-6736.

GKANTZIOS DRÁPELOVÁ, Pavla

- **Coins of Antioch and the Transition from Late Antiquity to Early Byzantium (324–610 AD).**
In: BODZEK, J. – BURSCHE, A. – ZAPOLSKA, A. (eds.), *Proceedings of the XVI International Numismatic Congress, 11–16.09.2022, Warsaw, Vol. II: Roman Numismatics. Coinage*. Vol. 1. Turnhout: Brepols, 2025, s. 327–337.
ISBN 978-2-503-61672-8. ISSN 2953-1802.
E-ISSN 2953-1810.

JANKOWIAK, Mirosław

- **Granice zasięgu gwar białoruskich w świetle badań lingwistów. Część III: pogranicze białorusko-litewskie.**
Acta Albaruthenica. 2025, 25, s. 75–95.
ISSN 1898-8091.

KAPIČIAK, Jakub

- **Sergej Lebedev a promýšlení ruských devadesátých.**
In: BUROVA, A. – DIMITROVA, S. – MIKULEC-KÝ, J. (eds.), *Prechod i postsocializám. Literatura, pamet, obščestvo sled 1989 g.* Sofija: Univerzitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ochridski“, 2025, s. 110–118. ISBN 978-954-07-6098-8.

KARPÍŠEK, Vratislav

- **Význam překladu z hlediska snah o zachování a rozvoj podlaštiny.**
Studia Slavica. 2025, 29(1), s. 17–26.
E-ISSN 25710281.
- **Preserving and developing the Podlachian language in the Internet environment: A study of language use and strategies.**
In: JANKOWIAK, M. – VAŠÍČEK, M. (eds.), *Slovanské dialekty v době digitálních technologií. Nářeční prameny a jejich současné zpracování*. Praha: Slovanský ústav Akademie věd ČR, 2025, s. 241–255. ISBN 978-80-86420-99-8.
- **Nostalgija po ušedšemu vremeni v podljašskoj literature - na primere knigi Jana Maksimjuka Trava zabytia (2023).**
Białorutenistyka Białostocka. 2025, 17, s. 65–79.
ISSN 2957-2088.

Výstava Bílá ruská emigrace na brněnských vysokých školách a vysokoškolských ústavech

KNOLL, Vladislav

■ Additive Particles in Moldavian Slavonic Chancery Language.

In: SYTAR, H. – SCHILLOVÁ, A. – SKWARSKA, K. – VESELÝ, V. (eds.), *Synsémantické slovní druhy ve slovanských jazycích*. Praha: Slovanský ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, 2025, s. 345–359. ISBN 978-80-86420-96-7.

■ Reforma cerkvnoslavjanskogo jazyka Mitropolita Dosifeja Moldavskogo.

In: TOTOMANOVA, A.-M. – TOTOMANOVA-PANEVA, M. (eds.), *Deveti meždunaroden kolokvium po starobălgaristika. Sbornik dokladi*. Sofija: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ochridski“, 2025, s. 87–104. ISBN 978-954-07-6067-4.

■ Early Romanian Cyrillic in the Context of Church Slavonic Spelling.

In: GRANBERG, A. – PAPPULOV, G. R. – RADOŠEVIĆ, A. (eds.), *Cyrillic Manuscripts. Scripts and Language, Scribes and Collections*. New York: Peter Lang Publishing Inc., 2025, s. 25–54. *South-East European History*, 12. ISBN 978-1-63667-627-2.

■ Multilingualism in the Cyrillic Manuscripts and Early Prints.

In: LYTVYNENKO, V. – SKOWRONEK, M. – RABUS, A. – PEEV, D. – PETROVSKI, B. (eds.), *Cyrillic Manuscripts. From Medieval to Digital*. New York: Peter Lang, 2025, s. 37–62. *South-East European History*, 16. ISBN 978-3-0343-5090-7.

■ The birth of a new language – then and now.

In: EGEY, E. – PUSZTAY, J. (eds.), *The Formation of Literary Standards in the Languages of the Amber Road Region*. Badacsony, Sárospatak: Tokaj-Hegyalja Egyetem, 2025, s. 9–33. ISBN 978-615-5589-47-8.

KOCKOVÁ, Jana

■ On the Sidelines – Reflexive Non-Finite Verb Forms with Passive Meaning in Czech and Russian.

Slavia. 2025, 94, s. 22–40. ISSN 0037-6736. E-ISSN 0037-6736.

KOCKOVÁ, Jana – GIGER, Markus

■ Pasti dat: srovnatelnost dat jazykových korpusů.

Časopis pro moderní filologii. 2025, 107(1), s. 7–18. ISSN 2336-6591.

KOUBA, Miroslav

■ Lze po roce 1989 psát transkulturní dějiny jihoslovanských literatur?

In: BUROVA, A. – DIMITROVA, S. – MIKULEČKÝ, J. (eds.), *Prechod i postsocializām. Literatura, pamet, občestvo sled 1989 g*. Sofija: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ochridski“, 2025, s. 26–39. ISBN 978-954-07-6098-8.

■ K vymezení jihoslovanského obrozeneského tamizdatu v teoretickém přístupu transkulturalismu.

Slavia. 2025, 94, s. 152–164. ISSN 0037-6736. E-ISSN 0037-6736.

MIKULECKÝ, Jakub

- **Zapomenutí vyhnanci? (Ne)návraty bulharské exilové literatury po roce 1989.**

In: BUROVA, A. – DIMITROVA, S. – MIKULECKÝ, J. (eds.), *Prechod i postsocializám. Literatura, pamet, obščestvo sled 1989 g.* Sofija: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ochridski“, 2025, s. 128–141. ISBN 978-954-07-6098-8.

- **„Krotkite“ sreštu „Porazenite“. Narodnijat sad i pametta na balgarskija postsocializam.**

In: BUROVA, A. – PAPUČIEV, N. – DIMITROVA, S. – JANEV, K. (eds.), *Prechodat vav fokusa na literaturata.* Sofija: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ochridski“, 2025, s. 94–107. ISBN 978-954-07-6176-3.

NIŠEVA, Božana – KUZMOVA, Michaela

- **K retrodigitalizaci Bulharsko-českého slovníku Karla Hory a kolektivu SLÚ ČSAV: metodologické aspekty.**

In: ABADŽIEVA, M. – CVETELINA, G. – TOMOV, M. (eds.), *Nova čuždestranna bălgaristika.* Sofie: Izdatelstvo na BAN prof. Marin Drinov, 2025, s. 102–111. ISBN 978-619-245-544-6.

OLŠOVSKÝ, Miroslav

- **Umění drásat. Současné „ženské psaní“ v Rusku.**

In: BUROVA, A. – DIMITROVA, S. – MIKULECKÝ, J. (eds.), *Prechod i postsocializám. Literatura, pamet, obščestvo sled 1989 g.* Sofija: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ochridski“, 2025, s. 119–127. ISBN 978-954-07-6098-8.

- **Mandelštamova adresa. Báseň jako vzkaz v láhvi.**

Slavia. 2025, 94, 165–176. ISSN 0037-6736. E-ISSN 0037-6736.

- **Baráková lyrika Sapgira, Cholina a Kropivnického.**

In: Sapgir, G. – Cholin, I. – Kropivnickij, Je., *Průvod idiotů.* OLŠOVSKÝ, M. (ed.). Praha: Dybbuk, 2025, s. 169–182. ISBN 978-80-7690-159-9.

SKWARSKA, Karolína

- **Unifikace plurálních tvarů substantiv v současných slovanských jazycích.**

Zbornik Matice srpske za slavistiku. 2025, (108), s. 159–173. ISSN 0352-5007. E-ISSN 0352-5007.

SKWARSKA, Karolína – KACZMARSKA, Elżbieta

- **České a polské modální výrazy – výzkum na materiálu InterCorpu.**

Časopis pro moderní filologii. 2025, 107(1), s. 43–55. ISSN 2336-6591.

SYTAR, Hanna

- **Krylati vyslovy časiv rosijsko-ukrajinskoji vijny: typy ta funkciji.**

In: SYTAR, H. – DOLOH, O. (eds.), *Ukrajinská věda žije! : studie ukrajinských vědců, které vznikly v Akademii věd České republiky v rámci podpory Researchers at Risk Fellowship – humanitní obory.* Praha: Academia, 2025, s. 128–185. ISBN 978-80-200-3609-4.

- **Pryjmennykovi odynyci zi značennjam dopustu v ukrajinskij ta českij movach: zistavnyj aspekt.**

In: SYTAR, H. – SCHILLOVÁ, A. – SKWARSKA, K. – VESELÝ, V. (eds.), *Synsémantické slovní druhy ve slovanských jazycích.* Praha: Slovanský ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, 2025, s. 237–268. ISBN 978-80-86420-96-7.

SYTAR, Hanna – ZAHNITKO, Anatolij

- **Sekundární předložky s variantní valencí vyjadřující determinací akce v ukrajinštině.**

Prace Filologiczne. 2025, 80, s. 325–350. ISSN 0138-0567.

ULBRECHTOVÁ, Helena – ULBRECHT, Siegfried

- **Russian Literature on Crimea, the Caucasus, and the Black Sea.**

In: BUMANN, N. – JOBST, K. S. – ROHDEWALD, S. – TROEBST, S. (eds.), *Handbook on the History and Culture of the Black Sea Region.* Berlin: De Gruyter Oldenbourg, 2025, s. 391–404. ISBN 978-3-11-072311-3.

ULBRECHTOVÁ, Helena

- „Do Ameriky a zpět. V rakvi“. Susan Taubes: Obrazy smrti jako metafora nové kulturní identity? In: ANTOŠÍKOVÁ, L. (ed.), *Ženy v (e)migraci. Posttraumatická vyprávění 20. století*. Praha: Academia, 2025, s. 89–113. ISBN 978-80-200-3643-8.

VAŠÍČEK, Michal

- Nářečí nejzápadnějších rusínských enkláv v kontaktu se slovenštinou a polštinou. Fonetologie a morfologie. *Slavia*. 2025, 94, s. 78–95. ISSN 0037-6736. E-ISSN 0037-6736.
- Prézentní tvary sloves v nářečích jihospíšských rusínských enkláv. *Studia Slavica*. 2025, 29(1), s. 83–91. ISSN 1803-5663. E-ISSN 2571-0281.
- Lexikální databáze jihokarpatských nářečí z materiálů Ivana Paňkevyče – vznik a perspektivy. In: JANKOWIAK, M. – VAŠÍČEK, M. (eds.), *Slovenské dialektky v době digitálních technologií. Nářeční prameny a jejich současné zpracování*. Praha: Slovanský ústav Akademie věd ČR, 2025, s. 217–226. ISBN 978-80-86420-99-8.
- Fonetická změna v > h před souhláskou na počátku slova ve slovenských a rusínských nářečích. Příspěvek ke studiu jazykových kontaktů v karpatském areálu. In: VOJTEKOVÁ, M. – KARPINSKÝ, P. (eds.), *Dynamické procesy v súčasnej jazykovednej slavistike V. (Kapitoly z výskumu slovenčiny, poľštiny, rusínčiny a ukrajinčiny)*. Prešov: Prešovská univerzita, 2025, s. 30–38. ISBN 978-80-555-3595-1.

VAŠÍČKOVÁ, Darja

- “Koly vovčycja maje devjať, to devjate rys’...” (Mnogoznačnyje i omonimičnyje nazvanija chiščnikov v južnokarpatskich govorach). *Slavica Slovaca*. 2025, 60(1), s. 71–79. ISSN 0037-6787.

VOZNYUK, Olha

- Symbols of Resistance and Resilience through the Prism of Contemporary Ukrainian Anthologies of War Writing. *Journal of Soviet and Post-Soviet Politics and Society*. 2025, 11, s. 5–35. ISSN 2364-5334. Narratives of war in the poetry of Svitlana Povaliayeva and Yuliya Musakovska. *World Literature Studies*. 2025, 17(3), s. 46–59. ISSN 1337-9275. E-ISSN 1337-9690.

ZELENKOVÁ, Anna

- Zabudnutá osobnosť slovenského divadelníctva Jaroslav Hanka a jeho úprava Chalupkovho Kocúrkova. *Slovenské divadlo*. 2025, 73, s. 359–373. ISSN 0037-699X. E-ISSN 1336-8605.

JANIEC-NYITRAI, Agnieszka – ZELENKOVÁ, Anna

- Milan Kundera and his „Central European“ path to worldliness. *Neohelicon*. 2025, 52, s. 649–665. ISSN 0324-4652. E-ISSN 1588-2810.

Publikace Slovanského ústavu na veletrhu Svět knihy

Vědecké akce

Vědecké konference a workshopy s mezinárodní účastí

Pracoviště samostatně či ve spolupráci s jinými institucemi připravilo následující mezinárodní vědecké konference, kolokvia a workshopy:

- **The Rhetoric of Sincerity in Central and Eastern European Literatures from the 19th Century to the Present** (10.–11. dubna 2025, Vilnius, mezinárodní konference, ve spolupráci s Ústavem litevské literatury a folkloru);
- **The 11th International Contrastive Linguistics Conference** (17.–19. září 2025, Praha, mezinárodní konference, ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy);
- **16. byzantologický den k počtě dr. Vladimíra Vavříčka** (3. října 2025, Praha, mezinárodní workshop, ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.);
- **Aspects of Interpretatio Christiana in the Slavic World** (30.–31. října 2025, Athény, mezinárodní konference, ve spolupráci s Katedrou ruského jazyka a literatury a slavistiky Univerzity v Athénách);
- **Praha – Záhřeb – Skopje a zpět. Mezinárodní vědecké sympozium konané u příležitosti 80. výročí od narození dr. Zdenky Ribarové** (18.–20. listopadu 2025, Praha, mezinárodní konference, ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s., a Ústavem chorvatského jazyka v Záhřebu);
- **Temporalita a nostalgie v Byzanci a mimo ni** (28. listopadu 2025, Bratislava, mezinárodní workshop, ve spolupráci s Centrem věd o umění Slovenské akademie věd).

Vědecké konference a workshopy bez mezinárodní účasti

- **15. byzantologický den** (25. dubna 2025, Brno, workshop, ve spolupráci s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s.);
- **Staroslověnština v digitálním věku: popularizace a způsoby prezentace.** (20. října 2025, Praha, workshop).

Účastníci konference
Aspects of Interpretatio Christiana in the Slavic World

Ocenění

Mgr. Vladislav Knoll, Ph.D., DSc.

„Cena Akademie věd ČR za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací“ za trojdílnou monografii *Church Slavonic and the Romanian Speaking Lands I–III*. Ocenění bylo předáno předsedou AV ČR Radomírem Pánkem na slavnostním ceremoniálu v pražské vile Lanna v pátek 21. listopadu 2025. Oceněná monografie komplexně mapuje dějiny a kulturní význam církevní slovanštiny v rumunsky mluvících zemích. V rumunském prostředí plnila církevní slovanština obdobnou roli jako latina v českých zemích, přesto její význam zůstával dlouho mimo hlavní pozornost. Knollova monografie přináší nové poznatky k dějinám evropské kultury, k pochopení historického mnohojazyčného prostředí i k širšímu kontextu kulturních dějin jihovýchodní Evropy.

Vladislav Knoll

Za studentskou vědeckou činnost

Karolína Švecová – Barbora Doušková

První místo v sekci humanitních a společenských věd za dosažené výsledky na studentské vědecké stáži Otevřená věda AV ČR v oblasti humanitních a společenských věd. Stáž „Od rukopisu k edici staroslověnských památek a jejich překladu“ připravil a vedl PhDr. František Čajka, Ph.D. Práce Karolíny Švecové a Barbory Douškové uspěla v konkurenci téměř dvou stovek středoškolských studentů, kteří ve dnech 12.–14. listopadu 2025 v hlavní budově Akademie věd ČR představili výsledky svého několikaměsíčního bádání. Odborná porota ocenila jejich pečlivé studium staroslověnských pramenů, práci s rukopisy a schopnost převést výsledky výzkumu do kvalitní ediční podoby i do překladu.

František Čajka se stážistkou Karolínou Švecovou (uprostřed)

Popularizační a vzdělávací akce

Veletrh vědy

(5. až 7. června 2025, Praha, PVA Letňany)

- **Stánková expozice** s písářskou a tiskařskou dílnou, panelovou výstavou představující dílčí slavistická a byzantologická témata a výstavou originálních balkánských historických pohlednic přelomu 19. a 20. století;
- Vladislav Knoll: **Drákula – zrození legendy**, přednáška.

Týden Akademie věd České republiky

(3. až 7. listopadu 2025, Praha, Slovanský ústav AV ČR)

- Jiří Dynda: **Od rukopisů po komiksy: průřez zobrazování slovanských bohů**, přednáška;
- Vladislav Knoll: **Tajemství nejstarších vět a nápisů**, přednáška;
- Zuzana Dzurillová: **Pozdněbyzantský román: O lásce, intrikách a fantasy z řeckého středověku**, přednáška;
- Miroslav Kouba: **Pojedete letos do Jugoslávie? Československá turistika na Jadranu 1918–1938**, přednáška;
- Jana Kocková: **Čeština a slovanské jazyky**, workshop;
- Jana Kocková, Katja Brankačec, David Blažek, Božana Niševa: **„Jáchyme, hoď ho do stroje“ aneb umělá inteligence a slovanské jazyky**, workshop;
- Vladislav Knoll: **Příběh hlaholice**, workshop;
- **Den otevřených dveří**, 5. listopadu 2025;
- Darja Vašíčková, Karolína Skwarska: **Žabka v botách a motýlek s kravatou: proč mají jazyky jedno slovo pro různé pojmy?** přednáška.

Stánek Slovanského ústavu na Veletrhu vědy

Vladislav Knoll při přednášce Drákula – zrození legendy

Otevřená věda AV ČR

- Pavla Gkantzios Drápelová: **Slované a jiní barbari v Byzanci**, středoškolská vědecká stáž: zkoumání byzantského vnímání Slovanů v písemných pramenech na pozadí obecných představ o barbarech a toho, zda byli tito barbari líčeni jen jako necivilizovaní protivníci, nebo jim Byzantinci připisovali i pozitivní rysy a opakující se stereotypy;
- František Čajka: **Od rukopisu k edici staroslověnských památek a jejich překladu**, středoškolská vědecká stáž: zpracování textového materiálu nejstaršího slovanského písemnictví a vzhled do problematiky textologie, ediční přípravy a překladu památek;

Věda fotogenická

- Expozice fotografie Jany Kockové **Kódy minulosti** na výstavě 12. ročníku fotosoutěže AV ČR „Věda fotogenická“, Praha, Hlavní budova AV ČR, Galerie Věda a umění, 4. prosince 2025 až 31. ledna 2026;

Darja Vašíčková a Karolína Skwarska

Křest knihy *Ukrajinská věda žije! Kmotrou publikace* byla Eva Zažimalová, bývalá předsedkyně AV ČR (druhá zprava)

Svět knihy Praha

(15. až 18. května 2025)

- **Společná stánková expozice** humanitních a společenskovedních ústavů Akademie věd ČR;

Knižní minitrh AV ČR

(14. prosince 2025)

- **Stánková expozice** a knižní výprodej odborné literatury humanitních a společenskovedních ústavů Akademie věd ČR;

Uvedení a křty publikací

- uvedení a křest knihy Jakuba Kapičiaka **Píšu, tedy (ne)jsem**. Praha, kavárna Božská lahvice, 21. ledna 2025; čítárna UniJazz, 25. února 2025;
- uvedení a prezentace bulharského překladu knihy Jakuba Mikuleckého **Между дисидентството, ъндърграунда и сивата зона. Неофициалната българска литература 1944–1989**. Plovdiv, Univerzita Paisije Chilendarského, 10. července 2025; Sofie, České centrum, 11. července 2025;

Jakub Kapičiak

- křest knihy **Ukrajinská věda žije!** Role kmotra se ujal Vasyl Zvaryč (velvyslanec Ukrajiny v ČR). Praha, Knihovna Václava Havla, 10. září 2025;
- křest **Slovinsko-českého slovníku** Davida Blažka. Role kmotra se ujal J. E. Aleš Balut (velvyslanec Slovinské republiky v ČR). Praha, kavárna Academia, 15. října 2025;
- křest knihy Jiřího Dyndy **Bohové a bohyně starých Slovanů**. Role kmotrů se ujali Naďa Profantová a Václav Čermák. Praha, kavárna Božská lahvice, 15. října 2025;

Jakub Mikulecký jako host Českého centra v Sofii

David Blažek

Křest knihy Jiřího Dyndy za účasti kmotrů Naďi Profantové a Václava Čermáka

Přednášky, kulaté stoly, setkání

- Jakub Kapičiak: **Dmitrij Prigov, moskevský konceptualismus a bádání o neoficiální ruské kultuře**, Filosofický ústav AV ČR, Praha, 28. ledna 2025;
- Vladislav Knoll: **Klasické jazyky evropského středověku**, Jazykovědné sdružení, Praha, 6. března 2025;
- Olha Doloh: **Memetika války: analýza ukrajinských memů v kontextu rusko-ukrajinské války**, Slovanský ústav AV ČR, Praha, 24. března 2025;
- Olha Voznyuk: **Antologie jako válečný dokument: současná ukrajinská literatura jako dokument probíhající války Ruska proti Ukrajině**, Slovanský ústav AV ČR, Praha, 31. března 2025;
- David Blažek: **Slovníky nás spojují II**, setkání mezinárodní jazykovědné pracovní skupiny věnované prezentaci mobilního projektu, Slovanský ústav AV ČR, Praha, 15. dubna 2025;
- Jiří Dynda: **Oral svatý Prokop s čertem nebo čert s Prokopem? Myšlenka „přžívání pohanství“ od středověku po současnost**, Klášter Sázava, 17. května 2025;
- Hanna Sytar: **Nová a transformovaná ustálená spojení v ukrajinštině v období rusko-ukrajinské války**, Slovanský ústav AV ČR, Praha, 7. října 2025;
- Olha Voznyuk: **War through the eyes of women: women's experience of war in Ukrainian literature after 2022**, přednáška, Slovanský ústav AV ČR, Praha, 23. října 2025;
- Hanna Sytar: **Korpusová analýza frazematických konstrukcí v němčině, ukrajinštině a češtině: problém ekvivalence a částečné ekvivalence**, on-line přednáška, Lvovská národní univerzita Ivana Franka, 5. listopadu 2025;

Jiří Dynda a Pavel Horák

Miroslav Kouba

- Miroslaw Jankowiak: **Běloruské dialekty v Evropské unii: historie, současnost, perspektivy přežití**, Univerzita Adama Mickiewicze v Poznani, 7. listopadu 2025;
- David Blažek: **Slovník vyšel. Jdeme dál...**, Lublaň, Ústav slovinského jazyka F. Ramovše, 17. listopadu 2025;
- David Blažek: **Česko-slovinské styky v oblasti lexikografie a jazykového poradenství**, kulatý stůl, Ústav slovinského jazyka F. Ramovše, Lublaň, 17. listopadu 2025;
- Jiří Dynda: **Etymologie slovanských bohů. Výklad teonym od středověku po současnost**, Jazykovědné sdružení, Praha, 27. listopadu 2025;
- Julie Jančárková: **Makedonská dynastie a její památky**, Galerie výtvarného umění v Chebu, 17. prosince 2025.

Veřejné přednášky hostů ve Slovanském ústavu

- Lukáš Reitinger (Filozofická fakulta Masarykovy univerzity): **Poprokopské půlstoletí v kontextu české církve, římské kurie a sázavské paměti**, Praha, 4. února 2025;
- Olena Pchelintseva (Univerzita v Mohuči): **Nomina Actionis in Slavic languages**, Praha, 20. března 2025;
- Larysa Naumova: **Ukrajinská kinematografie: tvorba jako boj**, Praha, 24. dubna 2025;

Milena Hebal-Jeziarska

- Urška Vranjek Ošlak (Slovinská akademie věd a umění): **Language consulting for the Slovenian language: user feedback**, Praha, 29. dubna 2025;
- Štěpán Šimek a Irena Fuková (Ústav pro jazyk český AV ČR): **Elektronický slovník staré češtiny včera, dnes a zítra**, Praha, 21. května 2025;
- Leňka Šoćić (Lužickosrbský institut v Budyšině): **Hornjoserbska wobchadna rěč katolskeje kónčiny mjez spisownej rěču a wliwom němčiny**, Praha, 22. května 2025;
- Milena Hebal-Jezierska (Varšavská univerzita): **Jazykový obraz ženy vyplývající z neologismů ve vybraných západoslovanských jazycích (čeština, polština a slovenština)**, Praha, 25. září;
- Volodymyr Volkovskyy (Filosofický ústav AV ČR): **Válka a filosofie na Ukrajině: filosofie po Buči a během války**, Praha, 23. října 2025;
- Volodymyr Poltorak (Orientální ústav AV ČR): **Identita osmanských kozáků mezi tradicí a modernou**, Praha, 30. října 2025.

Leňka Šoćić

Výběr z mediálních výstupů

- Jiří Dynda: **Polabský a Pobaltský Slovania viera, bohovia, veštenie, podcast Par Praslenov**, 8. ledna 2025;
- Hanna Sytar: **«Ми маємо просувати нашу мову у світі». Лінгвістка з Донецька популяризує українську у Празі**, Radio Svoboda, 11. února 2025;
- Jiří Dynda: **Bohyně jara Vesna je romantický mýtus. Co opravdu víme o slovanské spiritualitě**, Nový prostor, duben 2025;
- Miroslav Kouba: **Výzkumníci využili k výrobě jogurtu mravence**, A/Magazín, duben 2025;
- Vratislav Karpíšek: **Život na horké hranici mezi Polskem a Běloruskem: podlaština jako neznámý evropský fenomén**, podcast Hej, Slované!, 5. září 2025;
- Václav Čermák: **Karel IV. si myslel, že Češi přišli z Chorvatska a že čeština vznikla z chorvatské praslovanštiny**, podcast Hej, Slované!, 5. září 2025;
- Václav Čermák: **Dějiny Slovanského ústavu**, podcast Hej, Slované!, 15. září 2025;
- Jiří Dynda: **Religionista Dynda poodkrývá slovanské bohy. A bohyně**, UK Forum, 13. října 2025;

Marcello Garzaniti na 16. byzantologickém dni

- Jiří Dynda a Pavel Horák (Etnologický ústav AV ČR): **Slovanský návrat? Co dnes znamená být pohanem v Česku**, Český rozhlas, 23. listopadu 2025;
- Jana Kocková: **Věda plus - Longevity neboli dlouhověkost**, Český rozhlas, 17. prosince 2025;
- Jana Kocková: **Bez pravdy, gulagů a naděje. Nový ruský slovník je nástrojem politické moci**, ČT 24, 18. prosince 2025;
- Jiří Dynda: **Tradice nejde centrálně plánovat. Proto v Česku neuspěl Děda Mráz, říká religionista**, Český rozhlas, 23. prosince 2025.

Výstavy

- **Bílá ruská emigrace na brněnských vysokých školách a vysokoškolských ústavech**, výstava věnovaná příslušníkům bílé ruské emigrace, kteří po příchodu do Československa ve 20. letech 20. století významně ovlivnili akademický a vědecký život v Brně i v celé republice, Brno, Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, 16. října až 17. listopadu 2025 (připravila Dana Hašková);
- **Jan Vochoč. Poutník životem malíře**, výstava věnovaná dílu Jana Vochoče, Liberec, Galerie Lázně Liberec, 18. října 2025 až 15. února 2026 (na přípravě se podílel Marcel Černý).

Dana Hašková na vernisáži výstavy Bílá ruská emigrace na brněnských vysokých školách a vysokoškolských ústavech

Liljana Pancirov (velvyslankyně Chorvatské republiky v ČR)
a Vilma Petkovska (chargé d'affaires a. i. Republiky Severní Makedonie)

David Blažek s J. E. Alešem Balutem
(velvyslanec Slovinské republiky v ČR)

Olha Doloh, Vasyl Zvaryč (velvyslanec Ukrajiny v ČR)
a Hanna Sytar

Željko Jozić (ředitel Ústavu chorvatského jazyka v Záhřebu) a Václav Čermák při podpisu smlouvy o spolupráci

Podíl na pedagogické činnosti

	Letní semestr			Zimní semestr		
Celkový počet odpřednášených hodin na VŠ v programech bakalářských / magisterských / doktorských	184	96	0	182	112	0
Počet semestrálních cyklů přednášek / seminářů / cvičení v bakalářských programech	4	3	0	7	5	0
Počet semestrálních cyklů přednášek / seminářů / cvičení v magisterských programech	6	7	0	4	8	0
Počet pracovníků ústavu působících na VŠ v programech bakalářských / magisterských / doktorských	7	6	8	7	6	8

Účast na životě vědecké obce v roce 2025

- 3 členství ve vědeckých radách (Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna v Praze, FF Ostravské univerzity);
- 2 členství v Radě instituce (Rada Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.);
- 14 členství v orgánech mezinárodních vědeckých organizací (společnosti, komitety);
- 24 členství v redakcích mezinárodních vědeckých časopisů;
- 1 členství v oborové komisi GA ČR.

Mezinárodní smlouvy o spolupráci

- Staroslověnský ústav, Záhřeb: projekt Staroslověnská a církevněslovanská lexikografie a chorvatsko-české literární vztahy ve středověku a raném novověku (2023–2025);
- Jazykový ústav, Sarajevská univerzita, Sarajevo: Výzkum bosenských a českých literárních tradic a kultur. Staroslověnská a církevněslovanská lexikografie. Textologický výzkum středověkých památek bosenského původu (2023–2025);
- Ústav slovinského jazyka F. Ramovše ZRC Slovinské akademie věd a umění, Lublaň: Česko-slovinská lexikologie a lexikografie (2023–2025);
- Nadace lužickosrbského národa, Budyšin: Podpora a digitální zpřístupnění Hornolužicko-českého slovníku Jiřího Mudry (2023–2026);
- Ústav světové literatury Slovenské akademie věd, Bratislava: Paměť, trauma a dějiny v evropských literaturách (2025–2028);
- Ústav chorvatského jazyka, Záhřeb: Dějiny jazyka, textologie středověkých památek přeložených z češtiny do chorvatštiny a chorvatsko-české jazykové vztahy (2025–2030).

IV.

Hodnocení další a jiné činnosti

V lednu 2025 byly zahájeny dva nové projekty, na které bylo třeba přijmout nové zaměstnance, takže v průběhu roku dosáhl Slovanský ústav od obnovení své samostatnosti v roce 1998 v počtu zaměstnanců svého historického maxima. Tento dynamický vývoj v minulosti umožňovalo z větší části projektové financování získané většinou od zřizovatele. Bohužel výpadek části finančních prostředků, zdražování a inflace minulých let vedly na pracovišti k hlubokému poklesu reálných mezd zaměstnanců. S ohledem na tyto faktory byl ústav nucen některé pracovní pozice na konci roku 2025 a počátkem roku 2026 postupně redukovat.

V roce 2025 pracoviště pokračovalo v popularizačních aktivitách v médiích a na sociálních sítích (Facebook, Instagram, YouTube). Aktivně se zapojilo do programu stáží Otevřená věda AV ČR, v jehož rámci zapojovalo středoškolské studenty do odborných akcí a výzkumných aktivit pracoviště. Ústav dále rozšířil popularizační aktivity realizované v rámci festivalů Týden AV ČR a Veletrh vědy. V průběhu roku 2025 byly spuštěny intranetové stránky s přehlednými a pravidelně aktualizovanými informacemi pro interní pracovníky. Na začátku prosince proběhly pravidelné pohovory ředitele se všemi zaměstnanci pracoviště.

Jiná činnost pracoviště zahrnuje pouze platné nájemní smlouvy nájemců bytových i nebytových prostor (Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., Collegium Carolinum, Německý historický ústav ve Varšavě – pobočka Praha, stipendista SLÚ a od roku 2025 Leibnizův institut pro dějiny a kulturu východní Evropy – GWZO).

V.

Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V roce 2025 neproběhly žádné kontroly a nebyly zjištěny nedostatky v hospodaření pracoviště.

VI.

Finanční zabezpečení v roce 2025 v tis. Kč

Osobní náklady

I. Mzdové prostředky a odměny

Stav zaměstnanců celkem za pracoviště v roce 2025:

Fyzický počet zaměstnanců k poslednímu dni roku	50
Přepočtený počet zaměstnanců	41,17

A. Přehled čerpání mzdových prostředků podle zdroje financování

	<i>přepočtený počet zaměstnanců</i>	<i>v tis. Kč</i>
Mzdové prostředky celkem	41,17	22 233
<i>z toho:</i>		
<i>Hlavní činnost institucionální prostředky</i>	<i>37,75</i>	<i>20 216</i>
<i>Hlavní činnost mimorozpočtové prostředky</i>	<i>2,92</i>	<i>2 017</i>
<i>Jiná činnost</i>	<i>0,50</i>	

B. Přehled čerpání mzdových prostředků podle kategorií

	<i>přepočtený počet zaměstnanců</i>	<i>v tis. Kč</i>
Mzdové prostředky celkem	41,17	22 233
<i>z toho:</i>		
<i>výzkumní pracovníci</i>	<i>30,79</i>	<i>17 613</i>
<i>ost. VŠ prac. výzkum. útvarů</i>	<i>3,19</i>	<i>1 350</i>
<i>odborní pracovníci s VŠ</i>	<i>4,35</i>	<i>2 137</i>
<i>odborní prac. se SŠ a VOŠ</i>	<i>2,30</i>	<i>901</i>
<i>technicko-hospodářští prac.</i>	<i>0,50</i>	<i>232</i>
<i>provozní pracovníci</i>	<i>0,04</i>	<i>0</i>

II. Ostatní osobní náklady (OON)

A. Přehled čerpání OON podle zdroje financování

	<i>v tis. Kč</i>
OON celkem	774
<i>z toho:</i>	
<i>Hlavní činnost institucionální prostředky</i>	<i>600</i>
<i>Hlavní činnost mimorozpočtové prostředky</i>	<i>174</i>
<i>Jiná činnost</i>	<i>0</i>

B. Přehled čerpání OON podle odbornosti

	<i>v tis. Kč</i>
OON celkem	774
<i>z toho:</i>	
<i>odborná externí spolupráce</i>	<i>562</i>
<i>provozní externí spolupráce</i>	<i>212</i>

<u>Neinvestiční prostředky:</u>	
Výnosy	43 728
Hlavní činnost výnosy celkem	41 989
<i>z toho:</i>	
Hlavní činnost Institucionální prostředky	38 202
- podpora VO	26 586
- dotace na činnost	7 836
<i>z toho: 1 Podpora excelence</i>	
<i>2 Podpora spolupráce</i>	<i>4 110</i>
<i>3 Podpora infrastrukturních činností</i>	<i>2 831</i>
<i>4 Podpora prezentace</i>	<i>636</i>
<i>6 Podpora specifická</i>	<i>197</i>
- ostatní výnosy	62
	3 780
- tržby z prodeje publikací a časopisů	153
- tržby z prodeje služeb	496
- zúčtování Sociálního fondu	306
- zúčtování rezervního fondu	84
- zúčtování fondu účelově určených prostředků	1 323
- zúčtování poměrné části odpisů	1 402
- ostatní výnosy	16
Hlavní činnost Mimorozpočtové prostředky	3 787
- GA ČR	3 640
- zúčtování fondu účelově určených prostředků	24
- ostatní výnosy	123
Jiná činnost výnosy celkem	1 739
<i>z toho:</i>	
- nájemné z bytů	1 662
- ostatní příjmy a výnosy	77
Náklady	43 450
Hlavní činnost náklady celkem	43 102
<i>z toho:</i>	
Hlavní činnost Institucionální prostředky	39 315
Hlavní činnost Mimorozpočtové prostředky	3 787
Jiná činnost náklady celkem	348
Hospodářský výsledek:	278
<i>z toho:</i>	
- Hospodářský výsledek Hlavní činnosti	- 1 113
- Hospodářský výsledek Jiné činnosti	1 391
<u>Investiční prostředky:</u>	
v roce 2025 byly čerpány investiční prostředky ve výši	319
- DRM reprodukce majetku	109
- dotace na činnost	210

VII.

Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště

Vývoj činnosti pracoviště v roce 2025 vychází z výsledků hodnocení výzkumných pracovišť za období 2015–2019. Následující období se již bude odvíjet od mezinárodního hodnocení pracovišť za léta 2020–2024, které proběhlo v roce 2025. Badatelská činnost pracoviště probíhá ve třech odděleních, v nichž bude kladen důraz na týmové projekty řešené v rámci celého pracoviště, případně ve spolupráci s dalšími akademickými pracovišti či se zahraničními vědeckými institucemi. Pozornost bude věnována také digitalizačním projektům zaměřeným na tvorbu a rozvoj bibliografických databází, elektronických slovníků a dalších digitálních výzkumných nástrojů. Vedení pracoviště se trvale pokouší navýšit finanční prostředky na další rozvoj slavistických oborů a byzantologie. Zdroje pro možné odborné posílení vidí vedení pracoviště jak ve vlastním institucionálním rozpočtu, tak v projektech vyhlašovaných AV ČR (PPLZ a Lumina quaeruntur), grantech GA ČR a projektech dalších poskytovatelů včetně zahraničních. Pracoviště také udržuje odborné kontakty s širší vědeckou obcí v tuzemsku i zahraničí. Z domácích institucí probíhá intenzivní spolupráce především s Českou společností pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia, z. s., při které pracuje Český komitét slavistů a Český národní byzantologický komitét. Pokračuje také spolupráce s Lexikologicko-lexikografickou sekcí Jazykovědného sdružení ČR. Existence brněnské kanceláře pracoviště také nadále posiluje spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR, Brno, v. v. i.

VIII.

Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí

Slovanský ústav neprovádí vzhledem k zaměření své výzkumné činnosti žádné aktivity v oblasti ochrany životního prostředí, jeho zaměstnanci však dle možností pracoviště dodržují ekologické zásady ve vztahu k životnímu prostředí.

IX.

Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů

Pracovněprávní vztahy v SLÚ se řídí obecně platnými právními předpisy a Kolektivní smlouvou uzavřenou od 1. ledna 2013 s platností na dobu neurčitou, dále vnitřními předpisy a směrnicemi (Informace k pracovnímu poměru, Pracovní řád, Organizační řád, Vnitřní předpis o dovolené a jejím čerpání, Vnitřní předpis o pracovních cestách, Interní směrnice o projektové organizaci činnosti VaVaI, Interní směrnice o nakládání s výsledky činnosti VaVaI, Interní směrnice pro publikování vědeckých výsledků výzkumnými pracovníky SLÚ AV ČR, v. v. i., Kariérní řád a Vnitřní mzdový předpis).

Počet a struktura zaměstnanců

V roce 2025 pracoviště zaměstnávalo celkem 50 zaměstnanců. K 31. 12. 2025 působilo na pracovišti 30 žen (což činí 60 % všech zaměstnanců) a 20 mužů (40 % všech zaměstnanců).

Věk	Celkem	Z toho muži	Z toho ženy	Podíl v %
do 30 let	1	1	0	2 %
31–40 let	11	5	6	22 %
41–50 let	19	9	10	38 %
51–60 let	12	4	8	24 %
nad 60 let	7	1	6	14 %
Celkem:	50	20	30	100 %

Pracovníci Slovanského ústavu na exkurzi v Karlově Koruně

X.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Z Výroční zprávy SLÚ AV ČR, v. v. i., o činnosti v oblasti poskytování informací podle zákona č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ve znění pozdějších předpisů (přístupné na webových stránkách SLÚ) vyplývá, že v období od 1. ledna do 31. prosince 2025 nebyla evidována žádná žádost o poskytnutí informací ani žádné odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí.

V Praze dne 9. června 2026

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
Valentinská 91/1
CZ 110 00 Praha 1
IČ: 68378017

Razítko

podpis ředitele SLÚ AV ČR, v. v. i.

V návaznosti na nařízení EU 2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR) a dalších právních předpisů jsou ve „Výroční zprávě o činnosti a hospodaření za rok 2025“ Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i., zveřejněny osobní údaje členů jednotlivých orgánů pracoviště dle § 30 odst. 4 písm. a) zákona č. 340/2005 Sb. Osobní údaje dalších osob jsou v této výroční zprávě zveřejňovány v oprávněném zájmu Slovanského ústavu AV ČR, v. v. i., a slouží k propagaci výsledků pracoviště za účelem informování veřejnosti.

■ Zpráva nezávislého auditora

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.

Účetní závěrka

a

**Zpráva nezávislého auditora
o účetní závěrce**

za rok končící 31. prosince 2025

Auditor

interexpert neziskový sektor s.r.o.

INTEREXPERT neziskový sektor s.r.o., Mikulandská 2, Praha 1, 110 00, Tel:+420 224 933 658, Fax:+420 224 934 101
e-mail: secretary@interexpert.cz www.interexpert.cz

Zpráva nezávislého audítora

Veřejná výzkumná instituce:	Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
Právní forma:	Veřejná výzkumná instituce
Sídlo:	Valentinská 91/1, Praha 1, 110 00, Česká republika
Identifikační číslo:	68378017
Rozvahový den:	31.12.2025
Předmět hlavní činnosti:	Předmětem hlavní činnosti SLÚ je vědecký výzkum v oblasti paleoslovenistiky a byzantologie, gramatický a lexikální výzkum současných slovanských jazyků, výzkum v oblasti dějin a teorie slovanských literatur založený na zpracování systematické slavistické bibliografie a výzkum v oblasti dějin slavistiky, včetně výzkumu činnosti ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice. Svou činností SLÚ přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace (monografie, časopisy, sborníky apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře, včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.

Výrok audítora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky účetní jednotky, u které hlavním předmětem činnosti není podnikání (dále jen účetní jednotka), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2025, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2025 a přílohy, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv, pasiv účetní jednotky k 31.12.2025 a nákladů, výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící k 31.12.2025 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovena těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost audítora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na účetní jednotce nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán účetní jednotky.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobitelné ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, jež dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které posuzují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o účetní jednotce, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost statutárního orgánu účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán účetní jednotky odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán účetní jednotky povinen posoudit, zda je účetní jednotka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán účetní jednotky plánuje zrušení účetní jednotky nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nepravdnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou

(materiální) nesprávnost k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol představenstvem.

- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem účetní jednotky relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoliv abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti statutární orgán Účetní jednotky uvedlo v příloze.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky představenstvem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Účetní jednotky trvat nepřetržitě. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v účetní závěrce – příloze, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Účetní jednotky trvat nepřetržitě vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že účetní jednotka ztratí schopnost trvat nepřetržitě.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán účetní jednotky mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

INTEREXPERT neziskový sektor s.r.o.
Mikulandská 2, 110 00 Praha 1
Oprávnění KAČR 511

Ing. Karolina Neuvirtová, jednatelka a auditorka
Oprávnění KAČR 2176

Datum:	22-05-2026
Podpis auditora:	

Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2025
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378017

Číslo	Název	Položka	Číslo řádku	Stav	
				k 01.01.2025	k 31.12.2025
A	A.Dlouhodobý majetek celkem		001	54 023	52 612
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem		002	312	430
A.I.1	1.Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje		003		
A.I.2	2.Software		004	304	422
A.I.3	3.Ocenitelná práva		005		
A.I.4	4.Drobný dlouhodobý nehmotný majetek		006	8	8
A.I.5	5.Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek		007		
A.I.6	6.Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek		008		
A.I.7	7.Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek		009		
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem		010	73 100	72 437
A.II.1	1.Pozemky		011	19 799	19 799
A.II.2	2.Umělecká díla, předměty a sbírky		012		
A.II.3	3.Stavby		013	40 481	40 598
A.II.4	4.Hmotné movité věci a jejich soubory		014	11 993	10 899
A.II.5	5.Pěstitelské celky trvalých porostů		015		
A.II.6	6.Dospělá zvířata a jejich skupiny		016		
A.II.7	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek		017	827	1 141
A.II.8	8.Ostatní dlouhodobý hmotný majetek		018		
A.II.9	9.Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek		019		
A.II.10	10.Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek		020		
A.III	III.Dlouhodobý finanční majetek celkem		021		
A.III.1	1.Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba		022		
A.III.2	2.Podíly - podstatný vliv		023		
A.III.3	3.Dluhové cenné papíry držené do splatnosti		024		
A.III.4	4.Zápůjčky organizačním složkám		025		
A.III.5	5.Ostatní dlouhodobé zápůjčky		026		
A.III.6	6.Ostatní dlouhodobý finanční majetek		027		
A.IV	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem		028	-19 390	-20 254
A.IV.1	1.Oprávký k nehmot. výsl. výzkumu a vývoje		029		
A.IV.2	2.Oprávký k softwaru		030	-85	-118
A.IV.3	3.Oprávký k ocenitelným právům		031		
A.IV.4	4.Oprávký k DDNM		032	-8	-8
A.IV.5	5.Oprávký k ostatnímu DNM		033		
A.IV.6	6.Oprávký ke stavbám		034	-8 902	-9 608
A.IV.7	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věci		035	-9 569	-9 380
A.IV.8	8.Oprávký k pěstitelským celkům trvalých porostů		036		
A.IV.9	9.Oprávký k zákł. stádů a tažným zvířatům		037		
A.IV.10	10.Oprávký k DDHM		038	-827	-1 141
A.IV.11	11.Oprávký k ostatnímu DHM		039		
B	B.Krátkodobý majetek celkem		040	16 298	16 829
B.I	I.Zásoby celkem		041	1 084	395
B.I.1	1.Materiál na skladě		042		
B.I.2	2.Materiál na cestě		043		
B.I.3	3.Nedokončená výroba		044		
B.I.4	4.Polotovary vlastní výroby		045		
B.I.5	5.Výrobky		046		395
B.I.6	6.Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny		047		
B.I.7	7.Zboží na skladě a v prodejnách		048	1 084	
B.I.8	8.Zboží na cestě		049		
B.I.9	9.Poskytnuté zálohy na zásoby		050		
B.II	II.Pohledávky celkem		051	1 439	1 003
B.II.1	1.Odběratelé		052	594	228
B.II.2	2.Směnky k inkasu		053		
B.II.3	3.Pohledávky za eskontované cenné papíry		054		
B.II.4	4.Poskytnuté provozní zálohy		055	683	685
B.II.5	5.Ostatní pohledávky		056		

RozvahaSestaveno k 31.12.2025
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378017

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		k 01.01.2025	k 31.12.2025
B.II.6	6.Pohledávky za zaměstnanci	057		29
B.II.7	7.Pohledávky za institucemi SZ a VZP	058		
B.II.8	8.Daň z příjmů	059		
B.II.9	9.Ostatní přímé daně	060		
B.II.10	10.Daň z přidané hodnoty	061	1	
B.II.11	11.Ostatní daně a poplatky	062		
B.II.12	12.Nároky na dotace a ost. zúčtování SR	063		
B.II.13	13.Nároky na dotace a ost. zúčtování ÚSC	064		
B.II.14	14.Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti	065		
B.II.15	15.Pohledávky z pevných termínovaných operací a opci	066		
B.II.16	16.Pohledávky z vydaných dluhopisů	067		
B.II.17	17.Jiné pohledávky	068	21	
B.II.18	18.Dohadné účty aktivní	069	141	61
B.II.19	19.Opravná položka k pohledávkám	070		
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	071	13 424	15 098
B.III.1	1.Peněžní prostředky v pokladně	072	27	28
B.III.2	2.Ceniny	073	12	
B.III.3	3.Peněžní prostředky na účtech	074	13 385	15 070
B.III.4	4.Majetkové cenné papíry k obchodování	075		
B.III.5	5.Dluhové cenné papíry k obchodování	076		
B.III.6	6.Ostatní cenné papíry	077		
B.III.7	7.Peníze na cestě	078		
B.IV	IV.Jiná aktiva celkem	079	350	333
B.IV.1	1.Náklady příštích období	080	350	333
B.IV.2	2.Příjmy příštích období	081		
	AKTIVA CELKEM	082	70 321	69 441

Jan

V. L. K.

Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2025
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378017

Číslo	Název	Položka	Číslo řádku	Stav	
				k 01.01.2025	k 31.12.2025
A	A.Vlastní zdroje celkem		083	65 040	64 100
A.I	I.Jmění celkem		084	65 040	63 821
A.I.1	1.Vlastní jmění		085	54 023	52 612
A.I.2	2.Fondy		086	11 017	11 210
A.I.3	3.Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků		087		
A.II	II.Výsledek hospodaření celkem		088		278
A.II.1	1.Účet výsledku hospodaření		089		278
A.II.2	2.Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení		090		
A.II.3	3.Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let		091		
A.II.4	4.Jiný výsledek hospodaření min. let		092		
B	B.Cizí zdroje celkem		093	5 280	5 341
B.I	I.Rezervy celkem		094		
B.I.1	1.Rezervy		095		
B.II	II.Dlouhodobé závazky celkem		096		
B.II.1	1.Dlouhodobé úvěry		097		
B.II.2	2.Vydané dluhopisy		098		
B.II.3	3.Závazky z pronájmu		099		
B.II.4	4.Přijaté dlouhodobé zálohy		100		
B.II.5	5.Dlouhodobé směnky k úhradě		101		
B.II.6	6.Dohadné účty pasivní		102		
B.II.7	7.Ostatní dlouhodobé závazky		103		
B.III	III.Krátkodobé závazky celkem		104	5 211	4 703
B.III.1	1.Dodavatelé		105	107	167
B.III.2	2.Směnky k úhradě		106		
B.III.3	3.Přijaté zálohy		107	6	43
B.III.4	4.Ostatní závazky		108	4	
B.III.5	5.Zaměstnanci		109	2 480	2 353
B.III.6	6.Ostatní závazky vůči zaměstnancům		110	8	1
B.III.7	7.Závazky k institucím SZ a VZP		111	1 383	1 374
B.III.8	8.Daň z příjmů		112		
B.III.9	9.Ostatní přímé daně		113	332	328
B.III.10	10.Daň z přidané hodnoty		114	23	58
B.III.11	11.Ostatní daně a poplatky		115		54
B.III.12	12.Závazky ze vztahu k SR		116		
B.III.13	13.Závazky ze vztahu k rozpočtu ÚSC		117		
B.III.14	14.Závazky z upsaných nesplacených cen. papírů a podílů		118		
B.III.15	15.závazky ke společníkům sdruženým ve společnosti		119		
B.III.16	16.Závazky z pevných term. operací a opcí		120		
B.III.17	17.Jiné závazky		121	22	50
B.III.18	18.Krátkodobé úvěry		122		
B.III.19	19.Eskontní úvěry		123		
B.III.20	20.Vydané krátkodobé dluhopisy		124		
B.III.21	21.Vlastní dluhopisy		125		
B.III.22	22.Dohadné účty pasivní		126	845	276
B.III.23	23.Ostatní krátkodobé finanční výpomoci		127		
B.IV	IV.Jiná pasiva celkem		128	69	638
B.IV.1	1.Výdaje příštích období		129	3	584
B.IV.2	2.Výnosy příštích období		130	67	53
	PASIVA CELKEM		131	70 321	69 441

Jan

V. B. B.

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
Slovanský ústav AV ČR, v. v. i. Valentinská 91/1 CZ 110 00 Praha 1 IČ: 68378017 ⓘ	<i>V. Kříž</i> Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení : <i>Yaus</i>
	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
		Okamžik sestavení : 0 4 05 2026

Výkaz zisku a ztráty VVI

Od 01.01.2025 do 31.12.2025

(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Číslo	68378017
-------	----------

Položka		Číslo řádku	Činnost		
Číslo	Název		Hlavní	Další	Jiná
A	A. Náklady				
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	8 344		27
A.I.1	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	003	2 502		-119
A.I.3	3. Opravy a udržování	005	207		94
A.I.4	4. Náklady na cestovné	006	858		
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci	007	38		
A.I.6	6. Ostatní služby	008	4 740		52
A.II	II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	009	79		
A.II.7	7. Změny stavu zásob vlastní činnosti	010	79		
A.III	III. Osobní náklady	013	31 256		320
A.III.10	10. Mzdové náklady	014	22 810		237
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění	015	7 555		80
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady	017	892		2
A.IV	IV. Daně a poplatky	019	55		
A.IV.15	15. Daně a poplatky	020	55		
A.V	V. Ostatní náklady	021	1 639		1
A.V.16	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále	022	2		
A.V.19	19. Kurzové ztráty	025	42		
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady	028	1 594		1
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	029	1 730		
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku	030	1 730		
	Náklady celkem	039	43 102		348

Yatus!

V. Leš

Výkaz zisku a ztráty VVI

Od 01.01.2025 do 31.12.2025

(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

IČO
68378017

Číslo	Název	Číslo řádku	Činnost		
			Hlavní	Další	Jiná
B	B. Výnosy				
B.I	I. Provozní dotace	041	38 062		
B.I.1	1. Provozní dotace	042	38 062		
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zboží	047	772		
B.IV	IV. Ostatní výnosy	048	3 155		1 739
B.IV.8	8. Kurzové zisky	052	1		
B.IV.9	9. Zúčtování fondů	053	1 736		
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy	054	1 418		1 739
	Výnosy celkem	061	41 989		1 739
C	C. Výsledek hospodaření před zdaněním	062	-1 113		1 391
D	D. Výsledek hospodaření po zdanění	063	-1 113		1 391

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce):	Osoba odpovědná za sestavení :
Slovanský ústav AV ČR, v. v. i. Valentinská 91/1 CZ 110 00 Praha 1 IČ: 68378017	<i>V. K.</i> Podpis odpovědné osoby :	<i>J. A.</i> Podpis osoby odpovědné za sestavení :
Ⓜ	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
		Okamžik sestavení : 04 05 2026

Příloha v účetní závěrce k 31. 12. 2025

Účetní období: 1.1.2025 - 31.12. 2025
Rozvahový den: 31.12.2025
Okamžik sestavení účetní závěrky: 04.05.2026

1. Obecné údaje

Účetní jednotka: **Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.** (dále jen SLÚ)
se sídlem: Valentinská 91/1, 110 00 Praha 1
IČO: 68378017
právní forma: veřejná výzkumná instituce (ve smyslu zákona č. 341/2005 Sb.)
SLÚ je zapsán v Rejstříku veřejných výzkumných institucí vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Zápis byl proveden 1.1.2007.
Zřizovatel: Akademie věd České republiky - organizační složka státu
IČO 60165171 se sídlem v Praze 1, Národní 1009/3, PSČ 117 20

Hlavní činnost: Předmětem hlavní činnosti SLÚ je vědecký výzkum v oblasti paleoslovenistiky a byzantologie, gramatický a lexikální výzkum současných slovanských jazyků, výzkum v oblasti dějin a teorie slovanských literatur založený na zpracování systematické slavistické bibliografie a výzkum v oblasti dějin slavistiky, včetně výzkumu činnosti ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice. Svou činností SLÚ přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace (monografie, časopisy, sborníky apod.), poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky. V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře, včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum. Úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi.

Jiná činnost: Předmětem jiné činnosti SLÚ je poskytování služeb v oborech výzkumné činnosti pracoviště a využití jeho majetku. Rozsah jiné činnosti nepřesahuje 20% pracovní kapacity SLÚ.

Statutární orgán: ředitel: Mgr. Václav Čermák, Ph.D.

Rada pracoviště: předseda: doc. PhDr. Helena Ulbrechtová, Ph.D.
místopředseda: PhDr. Ilona Janyšková, CSc. (ÚJČ AV ČR, v. v. i.)
členové interní: PhDr. František Čajka, Ph.D.
PhDr. Karolína Skwarská, Ph.D.
PhDr. Eva Šlaufová
členové externí: PhDr. Ilona Janyšková, CSc. (ÚJČ AV ČR, v. v. i.)
PhDr. Lukáš Babka (NK ČR - Slovanská knihovna)
doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. do 27.08.2025
prof. PhDr. Alenka Jensterle Doležal, CSc. od 08.10.2025
tajemnice: Mgr. Jana Kocková, Ph.D.

Dozorčí rada: předseda: Mgr. Ondřej Beránek, Ph.D. (místopředseda AV ČR; OÚ AV ČR v. v. i.)
místopředseda: Mgr. Jakub Kapičiak, Ph.D. (SLÚ AV ČR, v. v. i.)
členové: RNDr. Martin Bilej, DrSc. (MBÚ AV ČR, v. v. i.)
doc. Mgr. David Kalhous, Ph.D. (FF MU)
PhDr. Helena Karlíková, CSc. (ÚJČ AV ČR, v. v. i.)
tajemnice: Mgr. Dana Pilátová

2. Použité obecné účetní zásady, účetní metody a jejich změny a odchylky

Účetní závěrka je sestavena v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví a s vyhláškou MF ČR č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Dále se SLÚ řídí zákonem č. 341/2005 Sb., o v. v. i., zákonem č. 420/2005 Sb., zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků.

Účtový rozvrh je uspořádán a obsahuje syntetické účty v rámci účtových skupin směrné účtové osnovy, která je závazně stanovena zřizovatelem.

Účetní záznamy jsou zpracovány informačně ekonomickým systémem iFIS společnosti BBM, s.r.o. Písek, zpracování mzdového účetnictví zajišťuje mzdový systém Elanor Global Java Edition - EGJE společnosti Elanor spol. s r.o.

Centrální zálohování dat je zajištěno zřizovatelem na základě servisní smlouvy uzavřené se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i. Účetní doklady v tištěné podobě jsou uloženy v archivu dokumentů SLÚ v objektu sídla účetní jednotky.

1.1. Oceňování majetku a závazků, odpisy

1.1.1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je při nákupu oceňován pořizovací cenou, která obsahuje cenu pořízení a náklady s pořízením související. Náklady na technické zhodnocení dlouhodobého majetku zvyšují jeho pořizovací cenu. Odpisy jsou stanoveny odpisovým plánem a jsou rovnoměrné.

Majetek vložený zřizovatelem je odepisován jako pořízený z vlastních zdrojů s tvorbou Fondu reprodukce majetku.

Ostatní hmotný a nehmotný majetek pořízený z veřejných prostředků (dotací) SLÚ odepisuje bez tvorby Fondu reprodukce majetku jako výsledkově indiferentní operaci (náklady = výnosy).

Dlouhodobý nehmotný majetek vytvořený vlastní činností nebo bezúplatně získaný SLÚ k rozvahovému dni neeviduje.

1.1.2. Dlouhodobý finanční majetek

Podíly a cenné papíry SLÚ k rozvahovému dni nevykazuje.

1.1.3. Výrobky

SLÚ má zásoby vlastních výrobků, které se evidují na skladu publikací a v konsignačních skladech zprostředkovatelů prodeje Kosmas a Středisko společných činností AV ČR, v.v.i. Jedná se o publikace vytvořené zaměstnanci ústavu. Výrobky jsou v celkové výši 395 tis.Kč a jsou oceňovány a evidovány v prodejních cenách ústavu nebo zprostředkovatele. Vzhledem k tomu, že vydání publikací je v rámci předmětu činnosti výzkumu, nelze odhadnout jejich hodnotu v korunovém vyjádření.

1.1.4. Pohledávky

Pohledávky se oceňují při svém vzniku jmenovitou hodnotou. Pohledávky se rozdělují na krátkodobé (doba splatnosti do 12 měsíců včetně) a dlouhodobé (splatnost nad 12 měsíců), s tím, že krátkodobé jsou splatné do jednoho roku od rozvahového dne. V roce 2025 nebyly vytvořeny žádné opravné položky.

1.1.5. Krátkodobý finanční majetek

Krátkodobý finanční majetek je oceňován jmenovitými hodnotami. K rozvahovému dni je tvořen zůstatky v pokladně, na běžných účtech a na účtu sociálního fondu. Bankovní účty jsou vedeny v Kč.

1.1.6. Závazky

Dlouhodobé i krátkodobé závazky se vykazují ve jmenovitých hodnotách.

1.2. Přepočet údajů v cizích měnách na českou měnu

Majetek, pohledávky a závazky vyjádřené v cizí měně jsou v průběhu účetního období přepočítávány na českou měnu kurzem vyhlášeným ČNB k okamžiku uskutečnění účetního případu. K rozvahovému dni jsou tyto položky přeceněny podle aktuálního kurzu ČNB platného k tomuto rozvahovému dni.

1.3. Rozsah, ve kterém byl výpočet zisku nebo ztráty ovlivněn způsoby oceňování finančního majetku

V roce 2025 nebyl výsledek hospodaření ovlivněn změnami metod oceňování finančního majetku.

1.4. Podstatné změny použitých účetních metod

V účetním období 2025 došlo k metodické změně v evidenci zásob vlastních publikací. Periodické i neperiodické tituly byly překlasifikovány z kategorie zboží do kategorie výrobků, což lépe reflektuje vlastní ediční činnost instituce. V návaznosti na tuto změnu byla restrukturalizována skladová evidence a nově vyčleněny sklady institucionální a konsignační. Institucionální sklad byl dále vnitřně rozčleněn na část prodejní, neprodejní a propagační v závislosti na aktuálním tržním potenciálu a účelu využití jednotlivých titulů

V účetním období 2025 proběhlo narovnání stavů drobného dlouhodobého hmotného majetku (DDHM) pořízeného do roku 2007. Úpravy byly zaměřeny na sjednocení údajů vedených na rozvahových účtech s údaji v podrobné majetkové evidenci.

2. Významné položky rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, u kterých je uvedení podstatné pro hodnocení finanční a majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, pokud tyto informace nevyplývají přímo z rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty

2.1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Nemovitý majetek tvoří budovy, stavby a pozemky. Movitý majetek zahrnuje zejména výpočetní techniku a běžné kancelářské vybavení. Nehmotný majetek zahrnuje především software.

Jednotlivé položky dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v tis. Kč

Položky majetku	Pořizovací cena		Oprávký		Zůstatková cena		Přírůstky	Úbytky
	Běžné období	Minulé období	Běžné období	Minulé období	Běžné období	Minulé období	Běžné období	Běžné období
Pozemky	19 799	19 799	0	0	19 799	19 799	0	0
Budovy a stavby	40 598	40 482	- 9 608	- 8 902	30 990	31 580	116	0
Hmotné movité věci a jejich soubory	10 899	11 993	- 9 380	- 9 579	1 519	2 425	85	- 1 180
Software (nad 60 tis. Kč)	422	304	- 118	- 85	304	219	117	0
Drobný DNM (7 - 60 tis. Kč)	8	8	- 8	- 8	0	0	0	0
Drobný DHM do 2007 (3 - 80 tis. Kč)	1 141	827	- 1 141	- 827	0	0	314	0
Celkem majetek	72 867	73 413	- 20 255	- 19 401	52 612	54 012	632	- 1 180
*) Drobný DHM od 2007 (3 - 80 tis. Kč)	4 910	4 098	- 4 910	- 4 098	0	0	844	- 32

*) Od roku 2007 je evidence drobného dlouhodobého hmotného majetku vedena na podrozvahových účtech.

V účetním období 2025 byla provedena oprava evidence drobného dlouhodobého hmotného majetku pořízeného do roku 2007. Důvodem této úpravy bylo odstranění historického nesouladu mezi stavem v účetní evidenci a evidencí majetkovou (operativní). Korekce byla provedena položkově na základě fyzického ověření existence majetku a jeho skutečného stavu.

2.2. Dlouhodobý finanční majetek

SLÚ k rozvahovému dni nevykazuje.

2.3. Dlouhodobé cenné papíry a podíly

SLÚ k rozvahovému dni nevykazuje.

2.4. Výrobky

SLÚ k rozvahovému dni eviduje sklad publikací a časopisů.

Položky zásob	Počáteční stav	Úbytky / přírůstky a aktivace 24	Konečný stav
Publikace a časopisy celkem	1 084 102,00	-689 141,50	394 960,50
Publikace a časopisy určené pro prezentaci vědeckých výsledků „Vydavatelský fond“ *)	2 105 026,00	460 914,00	2 565 940,00

*) Vydávání publikací a časopisů má primární cíl - šíření výsledků výzkumu mezi odbornou veřejnost v tuzemsku i zahraničí nekomerčním způsobem (výměna publikací s vědeckými institucemi, recenzní výtisky apod.). Tyto výtisky jsou evidovány na podrozvahových účtech.

V roce 2025 byla provedena optimalizace stavu zásob v prodejním skladu. Na základě analýzy prodejnosti byly z evidence vyřazeny vybrané publikace, u kterých byla identifikována nízká obrátkovost a minimální tržní potenciál.

2.5. Pohledávky a dohadné účty aktivní

SLÚ neeviduje k rozvahovému dni dlouhodobé pohledávky (s dobou splatnosti delší než rok).

SLÚ eviduje k rozvahovému dni krátkodobé pohledávky ve výši 941 783,90 Kč. V rámci těchto krátkodobých pohledávek jsou evidovány pohledávky z obchodního styku ve výši 228 197,43 Kč, pohledávky za zaměstnanci ve výši 28 540,00 Kč a poskytnuté krátkodobé zálohy ve výši 685 046,47 Kč.

SLÚ vykazuje k rozvahovému dni v rámci dohadných účtů aktivních 61 156,94 Kč. Tato částka představuje očekávané výnosy za předplatné a úhradu za smluvní distribuci časopisů od zahraničních partnerů a předpokládanou náhradu škody za pojistnou událost.

2.6. Jiná aktiva

SLÚ vykazuje k rozvahovému dni náklady příštího účetního období v celkové výši **332 695,39 Kč**. Tuto částku tvoří tituly, které věcně a časově souvisejí s následujícím účetním obdobím. Jedná se zejména o pojištění objektu, předplatné časopisů a úhradu uživatelských licencí.

2.7. Vlastní zdroje

Jmění celkem	63 821 405,95 Kč
z toho: vlastní jmění	52 611 888,29
sociální fond	145 905,93
rezervní fond	4 216 797,01
fond účelově určených prostředků	3 999 876,31
fond reprodukce majetku	2 846 938,41

2.8. Závazky a dohadné účty pasivní

Dlouhodobé závazky celkem	0,00 Kč
Krátkodobé závazky celkem	4 703 391,38 Kč
*dodavatelé	166 824,69 Kč
*přijaté zálohy	42 710,92 Kč
*závazky vůči zaměstnancům	2 354 305,67 Kč
*závazky k institucím SZ a ZP	1 374 102,28 Kč
*ostatní přímé daně	327 649,00 Kč
*daň z přidané hodnoty	57 768,00 Kč
*ostatní daně a poplatky	53 952,00 Kč
*jiné závazky	50 169,40 Kč
*dohadné účty pasivní	275 909,42 Kč

Na dohadných účtech pasivních SLÚ k rozvahovému dni vykazuje částku ve výši 275 909,42 Kč. Tento zůstatek představuje očekávané náklady na povinné odvody z mezd a penále do zahraničí, avšak jejich přesná výše bude potvrzena až v následujícím období. Dále je zde evidována očekávaná odměna auditora za povinný audit roční účetní závěrky daného období.

Žádná částka závazků, které vznikly v daném účetním období, nemá splatnost přesahující pět let.

2.9. Krátkodobé a dlouhodobé bankovní úvěry

SLÚ k rozvahovému dni neeviduje.

2.10. Jiná pasiva

SLÚ eviduje k rozvahovému dni jiná pasiva v celkové výši 637 602,43 Kč. Jedná se o výnosy příštích období ve výši 53 200 Kč, za pronájem prostor, jež věcně a časově souvisejí s obdobím ledna 2026 a výdaje příštích období v celkové výši 584 402,43 Kč. Tato částka zahrnuje náklady za energie, plyn, vodné, stočné a úklidové služby, které věcně přísluší do účetního období roku 2025, avšak jejich finanční úhrada nastane až v následujícím kalendářním roce.

2.11. Přehled splatných dluhů pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, veřejného zdravotního pojištění a evidované daňové nedoplatky

SLÚ nemá dluhy. Závazky plynoucí z mezd za prosinec 2025 byly uhrazeny dne 08. 1. 2026.

2.12. Finanční nebo jiné závazky a plnění neuvedené v rozvaze

SLÚ k rozvahovému dni neeviduje.

2.13. Náklady

Rozhodující část nákladů hlavní činnosti tvoří osobní náklady, ostatní služby, cestovné a tisk vědeckých časopisů a publikací nezbytných k zajištění výzkumných projektů. Oproti tomu v jiné činnosti převažují náklady na provoz a údržbu bytů a budovy a jsou hrazeny z příjmů z pronájmu bytových a nebytových prostor.

2.13.1. Osobní náklady

K 31.12.2025 bylo v SLÚ zaměstnáno 50 osob a průměrný přepočtený počet zaměstnanců činil v roce 2025 41,8 osob.

Osobní náklady celkem v tis. Kč	31 576
Mzdové náklady	22 233
OON	562
Náhrady DNP	40
Odměny členům orgánů instituce	212
Zákonné sociální pojištění	7 635
Zákonné sociální náklady	894

Členům orgánů v roce 2025 nebyly poskytnuty žádné funkční požitky, nebyly jim poskytnuty ani žádné půjčky, úvěry, záruky či jiná plnění.

V roce 2023 uzavřel SLÚ smlouvu o dílo týkající se digitalizace etymologického slovníku s Ústavem pro jazyk český, v.v.i. (ÚJČ), jehož zřizovatelem je Akademie věd České republiky. V této smlouvě ÚJČ vystupuje jako vedlejší účastník (odběratel), přičemž hlavním odběratelem je SLÚ, jehož ředitel je externí člen rady ÚJČ. Z tohoto smluvního vztahu vyplynuly v roce 2025 závazky, které byly přeučtovány dle smlouvy na vedlejšího účastníka (ÚJČ).

2.14. Výnosy

Největší část výnosů hlavní činnosti představuje stanovená institucionální podpora od zřizovatele, která zahrnuje podporu dlouhodobého koncepčního rozvoje pracoviště a dále poskytnutí dotace související s podporou činnosti pracovišť AV ČR. V rámci své hlavní činnosti vydává SLÚ periodické a neperiodické publikace. Tržby za prodej publikací jsou zahrnuty do výnosů. Ostatní výnosy tvoří zúčtování fondů a odpisů majetku pořízeného z veřejných prostředků. Výnosy hlavní činnosti mimorozpočtové zahrnují finanční prostředky od jiných poskytovatelů, v roce 2025 to byly prostředky konkrétně na dva projekty - grant č.23-06509S panelu č. P406 a grant č.25-17089S panelu č. P406 od Grantové agentury ČR. Výnosy z pronájmů jsou předmětem jiné činnosti SLÚ. Podmínky jiné činnosti určují příslušná podnikatelská oprávnění a zákon o veřejných výzkumných institucích. Rozsah jiné činnosti nepřesahuje 20% pracovní kapacity SLÚ. Kladný hospodářský výsledek hospodaření jiné činnosti slouží k podpoře hlavní činnosti.

2.15. Přehled přijatých dotací podle zdrojů

Neinvestiční dotace v tis. Kč	38 062
institucionální	34 422
*podpora výzkumné organizace	26 586
*dotace na činnost	7 836
mimorozpočtové	3 640
*GAČR	3 640
Investiční dotace v tis. Kč	210

2.16. Výsledek hospodaření a daň z příjmu

SLÚ je veřejně prospěšným poplatníkem v souladu s §17a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDP). SLÚ uplatňuje odčitatelnou položku dle §20 odst.7 ZDP vždy, když je to možné.

Za rok 2025 vykazuje SLÚ celkový zisk ve výši 278 tis. Kč před zdaněním, přičemž ztráta z hlavní činnosti činí 1 113 tis. Kč a zisk z jiné činnosti činí 1 391 tis. Kč.

Základ daně byl stanoven za rok 2025 v souladu se ZDP úpravou o daňově neuznatelné náklady a výnosy. V důsledku uplatnění odčitatelné položky od základu daně dle §20 odst.7 ZDP je daňová povinnost nulová a výše daňové úlevy činí 168 420,00 tis. Kč.

Daňová úspora za rok 2024 ve výši 83 790,00 Kč byla použita v roce 2025 na studijní cesty a prezentaci vědeckých výsledků vědeckovýzkumných pracovníků SLÚ.

3. Stav zaměstnanců v uvedeném účetním období podle kategorií

kategorie	průměr. přep. stav
Výzkumný pracovník	30,79
Ost.VŠ pracovník výzk. útvarů	3,19
Odborný pracovník - VŠ	4,35
Odborný pracovník - SŠ a VOŠ	2,30
THP pracovník	0,50
Provozní pracovník	0,04
celkem	41,17

4. Spojené osoby

SLÚ nevykazuje k rozvahovému dni žádné zálohy, závdavky ani úvěry poskytnuté členům řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů určených zákonem o veřejných výzkumných institucích. Všichni členové Dozorčí rady a Rady SLÚ čestným prohlášením stvrdili, že nemají oni ani jejich rodinní příslušníci podíl v osobách, s nimiž SLÚ uzavřel za vykazované účetní období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy.

5. Odměny členů řídicích, kontrolních nebo jiných orgánů

Odměny jsou stanoveny zřizovatelem pro členy Dozorčí rady a Rady SLÚ. V roce 2025 byly řádně vyplaceny odměny za rok 2025 ve výši 212 tis. Kč.

6. Přehled o přijatých a poskytnutých darech

SLÚ ve vykazovaném účetním období neposkytl žádný dar.

7. Přehled informací o veřejných sbírkách podle zvláštního předpisu (zákon č.117/2001 Sb. o veřejných sbírkách)

V roce 2025 nebyly organizovány SLÚ žádné veřejné sbírky.

8. Jiné účetní jednotky, ve kterých má účetní jednotka podíl

SLÚ nemá podíl v žádné účetní jednotce v jakékoli formě. SLÚ je jako instituce členem České společnosti pro balkanistická, byzantologická a slavistická studia, z.s.

9. Významné události mezi rozvahovým dnem a datem sestavení uzávěrky

Mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky nenastaly žádné významné události.

10. Další údaje (podle zvláštních právních předpisů a rozhodnutí účetní jednotky), které nejsou v příloze uvedeny, ale mají významnou vypovídací schopnost o ekonomické činnosti účetní jednotky

Všechny podstatné údaje za rok 2025, které vypovídají o ekonomické činnosti, jsou zachyceny v předchozích bodech.

11. Odměna auditora za povinný audit roční účetní závěrky

Odměna auditora v daném účetním období za povinný audit roční účetní závěrky roku 2025 činí 70 tis. Kč.

V Praze dne 04.05. 2026

Sestavila: Ing. Jolana Krotilová

Mgr. Václav Čermák, Ph.D.

ředitel SLÚ AV ČR, v. v. i.

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
Valentinská 91/1
CZ 110 00 Praha 1
IČ. 68378017

■ Obsah

Úvodní slovo ředitele	2
I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce	
a o jejich činnosti či o jejich změnách	4
a) Výchozí složení orgánů pracoviště	4
b) Změny ve složení orgánů	4
c) Informace o činnosti orgánů	5
II. Informace o změnách zřizovací listiny	7
III. Hodnocení hlavní činnosti	8
Oddělení paleoslovenistiky a byzantologie	10
Oddělení slovanské jazykovědy	12
Oddělení dějin slavistiky a slovanských literatur	14
Projekty podpořené Akademií věd ČR a jinými poskytovateli	16
Ohlédnutí za dialektologickými výzkumy Slovanského ústavu	18
Další publikace vydané s vročením 2025	20
Časopisy	24
Elektronické databáze Slovanského ústavu AV ČR	25
Bibliografický soupis významnějších prací pracovníků SLÚ za rok 2025 ..	26
Vědecké akce	30
Ocenění	31
Popularizační a vzdělávací akce	32
Podíl na pedagogické činnosti	40
Mezinárodní smlouvy o spolupráci	40
IV. Hodnocení další a jiné činnosti	41
V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření	
a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků	
uložená v předchozím roce	41
VI. Finanční zabezpečení v roce 2025 v tis. Kč	42
VII. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště	44
VIII. Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí	44
IX. Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů	45
Počet a struktura zaměstnanců	45
X. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb.,	
o svobodném přístupu k informacím	46
Zpráva nezávislého auditora	47

Výroční zpráva 2025

Slovanský ústav
AV ČR